

**ATLAS BANKA AD,
PODGORICA**

**Pojedinačni finansijski iskazi
31. decembar 2013. godine
i Izvještaj nezavisnog revizora**

Podgorica, maj 2014. godine

S A D R Ž A J:	<i>Strana</i>
Izvještaj nezavisnog revizora	<i>1 – 3</i>
Pojedinačni finansijski iskazi	
Pojedinačni bilans uspjeha	<i>4</i>
Pojedinačni bilans stanja	<i>5</i>
Pojedinačni iskaz o promjenama na kapitalu	<i>6</i>
Pojedinačni iskaz o tokovima gotovine	<i>7</i>
Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze	<i>8 – 67</i>

KPMG d.o.o. Podgorica
Svetlane Kane Radević 3
81000 Podgorica
Montenegro

Tel./Fax: +382 20 201 480
E-mail: info@kpmg.me
Internet: www.kpmg.me

AKCIONARIMA

ATLAS BANKA AD, PODGORICA

Izveštaj nezavisnog revizora

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih iskaza Atlas banke AD, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji se sastoje od pojedinačnog bilansa stanja na dan 31. decembra 2013. godine, pojedinačnog bilansa uspjeha, pojedinačnog iskaza o promjenama na kapitalu i pojedinačnog iskaza o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomena, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja.

Odgovornost rukovodstva za pojedinačne finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito i objektivno prikazivanje pojedinačnih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji važećim u Crnoj Gori, i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, i za uspostavljanje takvih internih kontrola za koje se smatra da su relevantne za pripremu pojedinačnih finansijskih iskaza, koji ne sadrže materijalno značajne greške, nastale bilo zbog pronevjere ili zbog grešaka u radu.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o priloženim pojedinačnim finansijskim iskazima. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji važećim u Crnoj Gori i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtijevaju da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i obavimo na način koji nam omogućuje da steknemo razumni nivo uvjerenja da pojedinačni finansijski iskazi ne sadrže materijalno značajne greške.

Revizija obuhvata obavljanje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u pojedinačnim finansijskim iskazima. Izbor procedura zavisi od naše procjene, uključujući i procjenu rizika od materijalno značajnih grešaka u pojedinačnim finansijskim iskazima nastalih bilo zbog pronevjere ili grešaka u radu. U procjeni rizika uzimamo u obzir interne kontrole, koje su relevantne za sastavljanje i istinito i objektivno prikazivanje pojedinačnih finansijskih iskaza, sa ciljem kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura, ali ne i za svrhe izražavanja mišljenja o efektivnosti primijenjenih internih kontrola. Takođe, revizija obuhvata i ocjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i opravdanosti značajnih procjenjivanja, koje je rukovodstvo izvršilo, kao i ocjenu opšte prezentacije pojedinačnih finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i pružaju osnov za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

Osnove za mišljenje sa rezervom

Po našoj procjeni, obračunata ispravka vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke su potcijenjeni u iznosu od EUR 2.881 hiljadu na dan 31. decembra 2013. godine, a neto rezultat tekuće godine i kapital Banke su precijenjeni u istom iznosu. Navedena procijenjena dodatna ispravka vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke imala bi uticaj i na obračun sopstvenih sredstava Banke i na iznose ostalih pokazatelja propisanih Zakonom o bankama i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Centralne Banke Crne Gore, koji su objelodanjeni u napomeni 31.

Banka je u bilansu stanja na dan 31. decembra 2013. godine, u okviru pozicije Ulaganja u pridružena preduzeća prikazala učešće u kapitalu društva Atlascapital Financial Services Limited, Nicosia – Kipar. Banka nije izvršila test obezvređenja navedenog ulaganja na dan 31. decembra 2013. godine. Nismo bili u mogućnosti da procijenimo stepen eventualnog obezvređenja vrijednosti ovog ulaganja.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, izuzev za efekte pitanja navedenih u dijelu *Osnove za mišljenje sa rezervom*, pojedinačni finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju nekonsolidovano finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2013. godine, nekonsolidovani poslovni rezultat i nekonsolidovane tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan i sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji važećim u Crnoj Gori i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dodatne rezerve u odnosu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na napomenu 32, *Događaji poslije datuma bilansa*, u kojoj su objelodanjene materijalne činjenice i neizvjesnosti koje su nastale poslije 31. decembra 2013. godine. Centralna banka Ruske Federacije je 5. maja 2014. godine suspendovala dozvolu za obavljanje bankarskih poslova Atlas Banci d.o.o. Moskva, zavisnom pravnom licu Banke. Iznos učešća Atlas banke Podgorica u kapitalu Atlas Banke Moskva na dan 23. maja 2014. godine iznosi EUR 5.727 hiljada, dok iznos plasiranih depozita kod Atlas Banke Moskva iznosi EUR 10.400 hiljada. Rukovodstvo Banke trenutno nastoji da razjasni ovo pitanje kod nadležnih organa Ruske Federacije i planira da započne arbitražni postupak. Trenutno nije moguće procijeniti ishod ovog pitanja niti iznos stvarnih ili potencijalnih gubitaka koji mogu nastati. Finansijski iskazi, uključujući i propisane pokazatelje, na dan 31. decembra 2013. godine ne sadrže korekcije po ovom osnovu ili po osnovu drugih pitanja navedenih u dijelu *Osnove za mišljenje sa rezervom*.

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Kao što je objelodanjeno od strane Banke u napomeni 31, uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2013. godine, Banka je odstupala od propisanog limita ukupne izloženosti prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u Banci, uključujući i izloženosti prema pravnim licima koja su pod kontrolom tog akcionara.

Ostala pitanja

Pojedinačni finansijski iskazi Banke na dan i za godinu završenu 31. decembra 2012. godine bili su predmet revizije drugog revizora koji je, u svom izvještaju od 28. maja 2013. godine, izrazio mišljenje sa rezervom po osnovu neizvršenog obračuna obezvređenja vrijednosti ulaganja u Atlascapital Financial Services Limited, Nicosia – Kipar, kao i zbog potcijenjenosti rezervacija za potencijalne gubitke na stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke u iznosu od EUR 2.388 hiljada. Revizor je pored toga skrenuo pažnju na neusaglašenost određenih pokazatelja na dan 31. decembra 2012. godine sa propisanim limitima shodno Zakonu o bankama.

Podgorica, 30. maj 2014. godine

KPMG d.o.o. Podgorica

Branko Vojnović
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2013. GODINE

U hiljadama EUR	Napomene	2013.	2012.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.2, 5.1	11.142	10.358
Rashodi od kamata i slični rashodi	3.2, 5.3	(5.582)	(4.997)
Neto prihodi od kamata		5.560	5.361
Troškovi obezvređenja	3.4, 6	441	(716)
Troškovi rezervisanja	3.4, 6	(8)	(60)
Prihodi od naknada i provizija	3.2, 5.2	4.833	4.802
Rashodi od naknada i provizija	3.2, 5.4	(1.850)	(1.700)
Neto prihodi od naknada i provizija		2.983	3.102
Neto dobiti / (gubici) od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu	3.11	(161)	917
Neto dobiti / (gubici) od kursnih razlika	3.3	(77)	2
Troškovi zaposlenih	3.17, 7	(4.132)	(4.060)
Opšti administrativni troškovi	8	(4.179)	(4.050)
Troškovi amortizacije	3.11, 17, 18	(780)	(685)
Ostali rashodi		(150)	(138)
Ostali prihodi	9	610	645
OPERATIVNI PROFIT		108	318
Porez na prihod	3.6	64	(46)
NETO PROFIT		172	272

Ovi pojedinačni finansijski iskazi su odobreni od strane rukovodstva Atlas banke AD, Podgorica.

Podgorica, 30. maj 2014. godine

U IME ATLAS BANKE AD, PODGORICA:

Đorđe Đurđić
 Glavni izvršni direktor

 Sonja Burzan
 Lice odgovorno za sastavljanje pojedinačnih finansijskih iskaza

Napomene na stranama od 8 do 67 su sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih iskaza.

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2013. GODINE

U hiljadama EUR	Napomene	2013.	2012. KORIGOVANO
A K T I V A			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.7, 10	23.709	15.193
Kredit i potraživanja od banaka	3.8, 11	62.067	50.026
Kredit i potraživanja od klijenata	3.8, 12	126.756	115.934
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	3.11, 13	883	1.206
Investicione hartije od vrijednosti	3.10, 14		
- raspoložive za prodaju		1.321	182
- koje se drže do dospijeca		4.115	4.993
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	3.12, 15	2.421	2.125
Investicije u zavisna preduzeća	3.12, 16	5.727	5.727
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.13, 17	7.909	4.296
Nematerijalna sredstva	3.13, 18	191	387
Odložena poreska sredstva	3.6	26	-
Ostala finansijska potraživanja	19	458	365
Ostala poslovna potraživanja	3.15, 20	4.681	3.712
UKUPNA SREDSTVA		240.264	204.146
P A S I V A			
Depoziti banaka	21	13.346	477
Depoziti klijenata	21	168.432	152.836
Pozajmljena sredstva od banaka	3.18, 22	17.493	19.116
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	3.18, 23	9.838	2.774
Rezerve	3.8, 3.16, 24	278	274
Tekuće poreske obaveze	3.6	29	41
Odložene poreske obaveze	3.6	-	68
Ostale obaveze	25	740	815
Subordinisani dug	26	1.260	1.200
Ukupne obaveze		211.416	178.307
Kapital			
Akcijski kapital	27	25.659	23.259
Neraspoređena dobit		2.285	2.283
Dobitak tekuće godine		172	272
Ostale rezerve		732	731
Ukupan kapital		28.848	26.545
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		240.264	204.146
		2013.	2012.
Vanbilansna evidencija			
Neopozive obaveze za davanje kredita		7.873	7.064
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu		160	-
Izdate plative garancije		8.567	4.735
Izdate činidbene garancije		6.257	6.494
Kolateral po osnovu potraživanja		247.894	242.153
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke		726	-
UKUPNO VANBILANSNA EVIDENCIJA		271.477	260.446

Ovi pojedinačni finansijski iskazi su odobreni od strane rukovodstva Atlas banke AD, Podgorica.

Podgorica, 30. maj 2014. godine

Đorđe Đurđić
 Glavni izvršni direktor

Sonja Burzan
 Lice odgovorno za sastavljanje pojedinačnih finansijskih iskaza

Napomene na stranama od 8 do 67 su sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

**ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
 ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2013. GODINE**

U hiljadama EUR	Akcijski kapital	Ostale rezerve	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje 1. januara 2012. godine	23.259	(82)	2.677	25.854
Efekat svođenja na tržišnu vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	107	-	107
Isplata dividende prioriternim akcionarima			(394)	(394)
Neto dobit			272	272
Stanje 31.12.2012. godine	23.259	25	2.555	25.839
Korekcija stanja na dan 31. decembra 2012 godine – Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu – evidentirano na 1. januar 2013. godine	-	706		706
Stanje 1. januara 2012. godine	23.259	731	2.555	26.545
Emisija akcija	2.400	-	-	2.400
Isplata dividende prioriternim akcionarima	-	-	(270)	(270)
Neto dobit	-	-	172	172
Ostalo	-	1	-	1
Stanje 31. decembra 2013. godine	25.659	732	2.457	28.848

Napomene na stranama od 8 do 67 su sastavni dio ovih finansijskih iskaza

**ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
 ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2013. GODINE**

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	10.238	10.276
Odlivi po osnovu kamata i slični odlivi	(5.549)	(5.017)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	4.986	4.746
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(1.850)	(1.700)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(8.494)	(8.867)
(Povećanje)/smanjenje kredita i ostale aktive	(13.683)	2.110
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	28.346	24.505
Plaćeni porezi	(41)	(325)
Ostali prilivi	(665)	391
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz poslovnih aktivnosti	13.288	26.119
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(1.507)	(451)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(119)	-
Državni zapisi	878	(1.893)
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz aktivnosti investiranja	(748)	(2.344)
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
Povećanje/ (smanjenje) pozajmljenih sredstava	5.468	(1.704)
Odlivi po osnovu isplaćene dividende	(270)	(400)
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz aktivnosti finansiranja	5.198	(2.104)
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	(77)	140
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	17.661	21.811
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	57.568	35.757
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	75.229	57.568

Napomene na stranama od 8 do 67 su sastavni dio ovih finansijskih iskaza

1. Osnivanje i poslovanje banke

Atlasmont banka a.d., Podgorica osnovana je u aprilu 2002. godine i upisana je u registar Privrednog suda u Podgorici. Na dan 1. jula 2002. godine Atlasmont banka a.d., je preuzela Beransku banku a.d., Berane. Beranska banka a.d., Berane od navedenog datuma posluje kao filijala Atlasmont banke a.d., Podgorica. Pripajanje Beranske banke a.d., Berane, Atlasmont banci a.d., Podgorica verifikovano je Rješenjem Centralne banke Crne Gore broj 0104-3989/4-2002, od 17. decembra 2002. godine.

Centralna banka Crne Gore je izdala odobrenje za rad Atlasmont banke a.d., Podgorica Rješenjem broj 64 od 2. aprila 2002. godine. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Atlasmont banka a.d., Podgorica je dana 2. aprila 2002. godine upisana u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici rješenjem broj Fi-812/02.

Na sjednici Odbora direktora Atlasmont banke a.d., Podgorica održanoj 18. januara 2010. godine donijeta je Odluka o ukidanju Predstavništva Atlasmont banke a.d., Podgorica u Bahreinu zaključno do 31. januara 2010. godine.

Atlasmont banka a.d., Podgorica mijenja naziv u Atlas banka a.d., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“) i upis promjene podataka registrovan je 9. novembra 2010. godine Rješenjem Centralnog registra Privrednog suda.

Aktivnosti Banke uključuju: kreditne, depozitne i garancijske poslove, poslove platnog prometa i poslove sa stanovništvom. Ostale aktivnosti obuhvataju poslove izdavanja garancija, otvaranja akreditiva i ostale bankarske poslove.

Sjedište Banke je u Podgorici, ulica Vaka Đurovića bb. Na dan 31. decembra 2013. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici, deset filijala (Podgorica, Bar, Nikšić, Herceg Novi, Budva, Kotor, Tivat, Berane, Bijelo Polje, Pljevlja), pet ekspozitura (Podgorica, Mojkovac, Andrijevića, Plav i Ulcinj) i sedam šaltera (Podgorica - tri šaltera, Žabljak, Kolašin, Topla i Rožaje).

Na dan 31. decembra 2013. godine Banka ima 218 zaposlenih radnika (31. decembra 2012. godine: 219 zaposlenih).

Banka je član Atlas Grupe, koja posluje na prostorima Crne Gore, Srbije, Kipra i Rusije. Članice ove grupe u Crnoj Gori su sljedeća privredna društva: Atlas Centar d.o.o., Podgorica, Atlas life a.d., Podgorica, Atlas banka a.d., Podgorica, Atlas penzija a.d., Podgorica, Aqua Monte d.o.o., Podgorica, CG Broker-diler a.d., Podgorica, Atlas Invest d.o.o., Podgorica, HTP Atlas Hotel Group a.d., Bar, Invest Banka Montenegro a.d., Podgorica, Jadranski sajam a.d., Budva, Montenegro express a.d., Budva, RTV Atlas d.o.o., Podgorica i Univerzitet Mediteran.

Na dan 31. decembra 2013. godine, Banka ima kontrolu i značajan uticaj nad sljedećim pravnim licima, čija konsolidacija nije izvršena u prezentiranim pojedinačnim finansijskim iskazima:

<u>Naziv pravnog Lica</u>	<u>% učešća u kapitalu</u>
Atlas bank Ltd., Moskva - Ruska Federacija	100%
Atlas Life a.d., Podgorica	30.92%
Atlascapital Financial Services Limited, Nicosia - Kipar	21.56%

Članovi Odbora direktora Banke, na dan 31. decembra 2013. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Mihailo Banjević	Predsjednik
Đorđe Đurđić	Potpredsjednik
Manolina Bašović	Potpredsjednik
Pero Vujović	Član
Dragoljub Janković	Član
Predrag Pavličić	Član
Hasan Hanić	Član

Članovi Odbora za reviziju Banke na dan 31. decembra 2013. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Ratimir Jovičević	Predsjednik
Dragica Đekić	Član
Vesna Durković	Član

Izvršni direktori Banke na dan 31. decembra 2013. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Ključno područje</u>
Đorđe Đurđić	Glavni izvršni direktor
Dijana Zečević	Zamjenik glavnog izvršnog direktora, Izvršni direktor za sredstva i platni promet u zemlji
Manolina Bašović	Izvršni direktor za podršku
Ljiljana Dragičević	Izvršni direktor za međunarodne poslove
Duško Đukanović	Izvršni direktor za komercijalne poslove

Na dan 31. decembra 2013. godine, Direktor Odjeljenja (Ovlašćeno lice) za praćenje usaglašenosti je Veselin Koprivica.

Na dan 31. decembra 2013. godine, Interni revizor je Mladen Dašić.

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Finansijski iskazi prikazani na stranama 3 do 6 sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG", br. 69/05, 80/08, 32/11), Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11) i ostalim podzakonskim aktima.

Ovi finansijski iskazi uključuju samo potraživanja, obaveze, rezultate poslovanja, promjene na kapitalu i novčane tokove Banke bez uključivanja zavisnih pravnih lica. U skladu sa propisima Crne Gore, Banka će sastaviti konsolidovane finansijske iskaze i iste dostaviti Centralnoj banci Crne Gore i Komisiji za hartije od vrijednosti.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna valuta Banke je euro (EUR).

Tokom 2012. godine Savjet Centralne banke Crne Gore donio je više podzakonskih akata koji su stupili na snagu 1. januara 2013. godine. Glavne izmjene regulative kojom se reguliše bankarsko poslovanje odnose se na: novu formu finansijskih iskaza, promjene kontnog okvira, vrednovanje stavki bilanse aktive i vanbilansnih stavki u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, uvođenje koncepta potencijalne rezerve za kreditne gubitke, definisanje adekvatnog kolaterala, povezanosti između dva ili više lica, uvođenje interne evidencije, definisanje razlike između potencijalnih rezervi i ispravki vrijednosti kao odbitne stavke od kapitala pri obračunu sopstvenih sredstava.

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka ("Sl. list CG", br. 15/2012 i 18/2013) koja propisuje novu formu obrazaca za 2013. godinu. U skladu sa ovom Odlukom i Odlukom o kontnom okviru za banke ("Sl. list Crne Gore", br. 55/12) uporedni podaci za 2012. godinu reklasifikovani su kako bi bili uporedivi sa formom izvještavanja za 2013. godinu.

Prema Uputstvu o načinu evidentiranja rezervacija za potencijalne kreditne gubitke, ispravki vrijednosti i otpisanih stavki bilansne aktive pri utvrđivanju početnog stanja u poslovnim knjigama banaka za 2013. godinu („Sl. list CG” br. 61/2012) Banka je izvršila sljedeća evidentiranja:

- potraživanja (kredit i kamate) koja su u skladu sa važećom regulativom bila klasifikovana u vanbilansnu evidenciju prenijeta su u bilans stanja,
- sva potraživanja za koja su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 22/12 i 55/12) otpisana su i evidentirana u internoj evidenciji,
- otvaranje računa rezervi za procijenjene gubitke u okviru kapitala i rezervi (konto 3025) na kojem je formirano saldo na 1.1.2013. godine kao razlika između izdvojenih rezervacija za potencijalne gubitke po stavkama bilansne aktive, naknade za kreditne gubitke po vanbilansnim stavkama, rezervacija izdvojenih po osnovu klasifikacije kredita u klasifikacionu grupu "E" i rezervacija po suspendovanoj kamati (potražni promet) i zbira ispravki vrijednosti i rezervisanja za gubitke (dugovni promet).

U prikazanim finansijskim iskazima izvršene su korekcije bilansa stanja na dan 31. decembra 2012. godine za pomenute efekte knjiženja na dan 1. januar 2013. godine, radi uporedivosti pozicija bilansa stanja.

Efekti knjiženja na dan 1. januar 2013. godine prikazani su u tabeli:

U hiljadama EUR	Kredit i potraživanja od klijenata	Kamate i naknade	Vanbilansna evidencija	Ukupno
Knjigovodstveno evidentiranje potraživanja evidentiranih u vanbilansnoj evidenciji	1.151	902	-	2.053
Evidentiranje rezervacija za potencijalne gubitke izdvojenih zaključno sa 31.12.2012. godine	2.253	17	118	2.388
Ispravka vrijednosti potraživanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	(3.324)	(268)	(143)	(3.735)
Efekat na kapital na dan 1. januar 2013. godine	80	651	(25)	(706)

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na: procjene iznosa rezervisanja po kreditima i kamatama, rezervisanja za depozite kod drugih banaka, rezervisanja za trajne uloge i vanbilansne stavke.

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti. Kao što je objelodanjeno u napomeni 32, Događaji poslije datuma bilansa, Centralna banke Ruske Federacije je 5. maja 2014. godine oduzela licencu za obavljanje bankarskih poslova povezanom pravnom licu Atlas banci d.o.o. Moskva. Rukovodstvo Banke preduzima pravne korake kako bi riješila spornu situaciju i smatra da po ovom osnovu ne postoji rizik koji bi doveo u sumnju nastavak poslovanja.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

3.1. Konsolidacija

Ovi finansijski iskazi predstavljaju pojedinačne finansijske iskaze Banke u kojima nisu konsolidovani finansijski iskazi sljedećih zavisnih i pridruženih pravnih lica:

Naziv pridruženog Društva	Sjedište	Procenat učešća u kapitalu		Glavna djelatnost
		31. decembar 2013.	31. decembar 2012.	
Atlas bank Ltd., Moskva- Ruska Federacija	Moskva	100.00%	100%	Bankarski poslovi
Atlas Life a.d., Podgorica	Podgorica	30.92%	30.92%	Poslovi osiguranja života
Atlascapital Financial Services Limited, Nicosia	Nikozija	21.56%	21.56%	Investicione usluge i aktivnosti

Banka nije konsolidovala finansijske iskaze zavisnih i povezanih pravnih lica budući da je, u skladu sa zakonskim propisima, u obavezi da sastavlja i pojedinačne i konsolidovane finansijske iskaze. Banka sastavlja i konsolidovane finansijske iskaze.

3.2. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Prihodi i rashodi od naknada nastali su pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, a u iskazu o ukupnom rezultatu se evidentiraju u trenutku pružanja, odnosno korišćenja usluga.

Prihodi po osnovu naknada za odobravanje kredita se u skladu sa zahtjevima MRS 18 "Prihodi" i MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje”, smatraju sastavnim dijelom kontinuiranog angažovanja kod rezultujućeg finansijskog instrumenta, i shodno tome razgraničavaju se i priznaju kao korekcija prinosa, proporcionalnim metodom.

3.3. Preračunavanje stranih valuta

(a) *Transakcije i stanja*

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

(b) *Funkcionalna i valuta izvještavanja*

Stavke uključene u finansijske iskaze Banke se odmjeravaju korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Banka posluje (funkcionalna valuta). Ovi finansijski iskazi su prikazani u eurima ("EUR") koji predstavljaju funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja finansijskih iskaza Banke (izvještajna valuta).

3.4. Troškovi obezvređenje i rezervisanja

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 22/12, 55/12 i 57-13), Banka počevši od 1. januara 2013. godine primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Shodno ovoj Odluci Banka je na teret rashoda iskazala ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama.

3.5. Lizing

Lizing Banke je klasifikovan kao operativni lizing. Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se ravnomjerno kao trošak perioda trajanja lizinga.

3.6. Oporezivanje

Oporezivanje je sprovedeno u skladu sa zakonima Crne Gore. Banka plaća porez na dobit, porez na imovinu, poreze i doprinose na zarade i ostale poreze. Osnovicu poreza na dobit predstavlja oporeziva dobit poreskog obveznika. Oporeziva dobit se utvrđuje usklađivanjem dobiti u bilansu uspjeha. Stopa poreza je proporcionalna i iznosi 9% poreske osnovice.

Zakon o porezu na dobit utvrđuje da gubitak po osnovu poreskog bilansa u tekućoj godini ne može da se prenese unazad. Međutim, gubici po poreskom bilansu tekuće godine mogu da smanje oporezivu dobit budućeg perioda (izuzev ako gubitak proističe iz kapitalnih gubitaka ili dobitaka), ali u periodu ne dužem od 5 godina.

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

3.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotov novac, sredstva kod Centralne banke Crne Gore, uključujući i obaveznu rezervu i sredstva na računima kod drugih banaka u zemlji i inostranstvu.

3.8. Krediti

Kreditni se procjenjuju u visini odobrenog plasmana umanjenog za iznos otplaćene glavnice kao i za iznos potencijalnih gubitaka koji je zasnovan na procjeni identifikovanih rizika po pojedinačnim plasmanima Banke u skladu sa Metodologijom za obračun ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama.

Za svrhu utvrđivanja amortizovane vrijednosti korišćena je ugovorena kamatna stopa koja buduću vrijednost gotovinskih tokova svodi na nominalnu vrijednost odobrenog kredita umanjenog za izvršene otplate glavnice.

Odluke o plasmanima zasnivaju se na informacijama o korisniku kredita, njegovom bonitetu, uz sagledavanje njegove ukupne zaduženosti.

Instrumenti obezbjeđenja naplate potraživanja utvrđuju se posebnom odredbom ugovora između Banke i komitenta. Kao instrument obezbjeđenja naplate potraživanja Banka prihvata mjenice, garancije, zaloge, hipoteku na nekretnine i pokretne stvari.

Potencijalni gubici

Banka vrši procjenu, kreiranje i preispitivanje rezervisanja po osnovu rizika kojima je izložena u poslovanju, posebno rezervisanja vezana za gubitke koji mogu nastati po osnovu kreditnog rizika.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 22/12, 55/12 i 57/13), Banka počevši od 1. januara 2013. godine primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama.

Kreditni prikazani su u iznosu umanjenom za iznos potencijalnih gubitaka procijenjenih sopstvenom metodologijom za obračun ispravke vrijednosti bilansne aktive. Procjena se vrši pojedinačno i grupno. Ovako obračunata ispravka vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama knjiži se na teret rashoda Banke.

Plasmani ili grupa plasmana smatra se delimično ili u potpunosti nenaplativim ako, i samo ako postoji objektivni dokaz nenaplativosti koji je rezultat jednog ili većeg broja događaja, pri čemu ovi događaji imaju mjerljiv uticaj na procijenjene buduće novčane tokove po osnovu naplate tih potraživanja.

U cilju obezbjeđenja razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, Banka identifikuje potraživanja i vanbilanse plasmane za koja će se obračun ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja po osnovu vanbilansnih stavki vršiti na pojedinačnoj osnovi (individualna procjena) i na grupnoj osnovi (napomena 4.1.1).

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama je definisano, ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke, banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga, u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate. Isključivanje potraživanja iz bilansa banke, nastaje, ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su, u skladu sa MRS/MSFI, ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- za neobezbijedeno potraživanje kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- za obezbijedeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala

3.9. Rezervacije za potencijalne gubitke

Pored vrednovanja stavki aktive i vanbilansnih na osnovu sopstvene metodologije Banka je dužna da zavisno od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavke aktive klasifikuje u jednu od sljedećih klasifikacionih grupa:

1. grupu A – „dobra aktiva“; U klasifikacionu grupu „A“ klasifikuje se kredit i druga potraživanja kod kojih postoje čvrsto dokumentovani dokazi da će biti naplaćeni u skladu sa ugovorenim uslovima u punom iznosu,
2. grupu B – „aktiva sa posebnom napomenom“, sa podgrupama „B1“ i „B2“; U klasifikacionu grupu „B“ podgrupe “B1” i “B2”) klasifikuje se kredit za koji postoji mala vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali taj kredit mora biti predmet posebne pažnje banke, jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu njegove naplate,
3. grupu C – „substandardna aktiva“, sa podgrupama „C1“ i „C2“; U klasifikacionu grupu „C“ klasifikuje se kredit za koji postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju njegovu otplatu,
4. grupu D – „sumnjiva aktiva“; U klasifikacionu grupu „D“ klasifikuje se kredit za koji je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna,
5. grupu E – „gubitak“. U klasifikacionu grupu E – „gubitak“ klasifikuje se kredit koje će biti u potpunosti nenaplativ, ili će biti naplaćen u neznatnom iznosu.

Iznos rezervi za potencijalne gubitke nije predviđen za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A. Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 2% do 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% do 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

Prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa Odlukom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda. Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od sopstvenih sredstava banke.

3.10. Hartije od vrijednosti koje se drže do roka dospjeća

Ulaganja koja se drže do dospjeća predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplatama i fiksnim dospjećem, i za koja rukovodstvo Banke ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do roka dospjeća. Ove hartije od vrijednosti su priznate po amortizovanoj vrijednosti umanjenoj za procijenjene gubitke po osnovu obezvrjeđenja. Ukoliko Banka prodaje više od beznačajnog iznosa investicije koja se drži do dospjeća, čitava kategorija ulaganja se obilježava i reklasifikuje kao raspoloživa za prodaju.

3.11. Hartije od vrijednosti kojima se trguje

Hartije od vrijednosti kojima se trguje predstavljaju hartije od vrijednosti koje se drže radi ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom roku. Hartije od vrijednosti kojima se trguje čine akcije zatvorenog investicionog fonda i investicione jedinice otvorenog investicionog fonda namijenjene trgovanju, a koje se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti, dok se na dan bilansa naknadno vrednuju po tržišnoj (fer) vrijednosti. Svi realizovani i ne realizovani dobiti po osnovu prodaje, odnosno promjene tržišne vrijednosti ovih hartija od vrijednosti se iskazuju u okviru bilansa uspjeha.

3.12. Ulaganja u kapital zavisnih i povezanih pravnih lica i HOV raspoložive za prodaju

Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente, koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, priznaju se po trošku ulaganja (nabavnoj vrijednosti), umanjenom za eventualno obezvrjeđenje koje odražava smanjenje vrijednosti usljed nastalih gubitaka u poslovanju pravnog lica.

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju obuhvataju hartije od vrijednosti koje nije moguće klasifikovati kao finansijska sredstva kojima se trguje ni kao finansijska sredstva koja se drže do dospijeca i sastoje se od ulaganja u kapital drugih pravnih lica. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se iskazuju po fer vrijednosti. Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cijenama ponude. Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru revalorizacionih rezervi, dok se hartija od vrijednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrijednosti nije trajno obezvrjeđena. Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanja vrijednost, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u iskazu o ukupnom rezultatu.

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju koje se ne kotiraju na berzi, vrednovane su po tržišnoj vrijednosti osim kada su okolnosti takve da se fer vrijednost ne može pouzdano odrediti. U tom slučaju, vrednovanje se vrši po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti.

3.13. Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna sredstva

Nekretnine, postrojenja i oprema su na dan 31. decembra 2013. godine iskazani po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i ostala fiksna aktiva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

Građevinski objekti	2%
Kompjuteri	30%
Namještaj i oprema	7% - 20%
Nematerijalna ulaganja	20% - 33%

Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu. Nije bilo promjena u stopama amortizacije u odnosu na uporednu izvještajnu godinu.

3.14. Obezvredenje materijalne i nematerijalne imovine

Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrijeđeno, nadoknativ iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvredjenja. Ukoliko je nadoknativi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvredjenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih poslovnih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvredjenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj nadoknativnoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvredjavanja sredstava.

Rukovodstvo Banke smatra da ukupna vrijednost materijalne i nematerijalne imovine sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine nije precijenjena.

3.15. Stečena aktiva

Zemljište, građevinski objekti i oprema nad kojima je Banka stekla vlasništvo po osnovu naplate potraživanja (koja ne ispunjavaju uslove priznavanja u okviru pozicije sredstva namijenjena prodaji u skladu sa zahtjevima MSFI 5) iskazuju se na poziciji "Ostala poslovna potraživanja".

Banka evidentira primljena sredstva po vrijednosti neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva ("Sl. list Crne Gore", br. 24/2009, 66/2010, 58/2011, 61/2012, 13/2013 i 51/2013) ukupna ulaganja banke u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od 40% sopstvenih sredstava banke. Izuzetno, banka može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa od 40% sopstvenih sredstava, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 40% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke;
- nakon umanjenja sopstvenih sredstava banke, izvršenog u skladu sa tačkom 1), nivo sopstvenih sredstava i koeficijent solventosti banke prelaze zakonom propisani minimum.

3.16. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada:

- Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;
- kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava;
- kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveza. Rezervisanja se razmatraju na datum svakog iskaza o finansijskoj poziciji i prilagođavaju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji predstavlja ekonomske koristi biti potreban za namirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

Banka ne priznaje rezervisanje po osnovu potencijalnih obaveza dok ne potvrdi da li ima sadašnju obavezu koja može da dovede do odliva resursa koji predstavljaju ekonomske koristi ili ako pouzdana procjena ne može da se napravi, te se u tom slučaju objelodanjuje.

3.17. Naknade zaposlenima

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina

U skladu sa Zakonom o radu, Banka je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Dugoročne obaveze po osnovu rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova predstavljaju sadašnju vrijednost očekivanih budućih isplata zaposlenima utvrđenu aktuarskim odmjerenjem, sa sljedećim pretpostavkama: diskontna stopa 10%, rast zarada 3%, stopa fluktuacije zaposlenih 5% (2012: diskontna stopa 10%, rast zarada 3%, stopa fluktuacije zaposlenih 5%).

3.18. Finansijske obaveze – Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Obaveze za kredite se naknadno iskazuju po amortizovanoj cijeni; sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za troškove transakcije) i vrijednosti otplata, priznaju se u iskazu o ukupnom rezultatu u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.19. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se obezvređenje vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

3.20. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 "Objelodanjivanja povezanih strana" povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima;
- pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu ekonomskih odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Na osnovu odredbi Zakona o bankama („Sl. list Crne Gore" 17/08, 44/10 i 40/11), član 3 Pojmovnik, lica povezana sa bankom su:

- članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca),
- pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u banci takođe ima kvalifikovano učešće,
- pravno lice u kojem jedno od lica iz al. 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica,
- lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u banci.

4. Finansijski instrumenti (upravljanje rizicima i kapitalom)

4.1. Upravljanje rizicima

Banka kontinuirano upravlja svim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju. Osnov upravljanja rizicima je postavljen u Bančinih strategijama, politikama, procedurama i metodologijama. Navedenim aktima Banke uspostavlja se sistem identifikacije, mjerenja, praćenja i izvještavanja inherentnih rizika poslovanja, definišu odgovarajući limiti i kontrole za upravljanje istima. Interni akti iz domena upravljanja rizicima su predmet redovne kontrole i ažuriranja u cilju adekvatnog odgovora na promjene nastale u poslovanju Banke, odnosno na konkurentnom tržištu bankarskih proizvoda i uslova.

Odjeljenje za upravljanje rizicima je odgovorno za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa internim aktima iz oblasti upravljanja rizicima, o čemu na detaljan način mjesečno izvještava Odbor direktora. Pored toga, za praćenje sistema upravljanja pojedinim rizicima nadležni su i Odbor za reviziju i ALCO Komitet (Komitet za upravljanje aktivom i pasivom), te izvršni direktori ključnih područja poslovanja u svom domenu.

Banka prepoznaje sledeće materijalne rizike kojima je izložena u svom poslovanju:

- Kreditni rizik
- Tržišni rizici
- Operativni rizik
- Rizik kamatne stope iz bankarske knjige
- Rizik likvidnosti
- Ostali rizici

4.1.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke zbog dužnikovog neispunjavanja obaveza prema banci. Navedena definicija uključuje i rizik druge strane, emitenta i plasmana.

Svojom kreditnom politikom Banka utvrđuje mjerila u okviru kojih želi da vrši svoje poslovanje, kao i ključne parametre kojima se reguliše način na koji se kreditne usluge i proizvodi strukturiraju, odobravaju, obezbjeđuju i vode, a sve u cilju adekvatnog praćenja, održavanja i upravljanja kreditnim portfolijom Banke.

Banka odobrava kredite pravnim licima, fizičkim licima, javnom sektoru, Vladi, državnim organima i institucijama, fondovima, pravosudnim i upravnim organima, i drugim organizacijama i zajednicama koji ispunjavaju zakonske uslove kao i uslove utvrđene Kreditnom politikom i drugim aktima Banke.

U poslovima sa pravnim licima, Banka je fokusirana na velike i značajne privredne i vanprivredne subjekte, kao i na mala i srednja preduzeća (SME). U poslovima sa fizičkim licima Banka odobrava kredite fizičkim licima koji ispunjavaju uslove vezane za pojedine proizvode.

Pregled izloženosti po kreditnim kategorijama za 2013. i 2012. godinu prikazan je u narednoj tabeli:

Kategorija rizika	31. decembar 2013. godine					31. decembar 2012. godine				
	Bruto izloženost	Rezerva za potencijalne kreditne gubitke	Ispravka	Neto krediti (bruto krediti-rezerve)	Neto krediti (bruto krediti-Ispravka)	Bruto izloženost ¹	Rezerva za potencijalne kreditne gubitke	Ispravka	Neto krediti (bruto-rezerve)	Neto krediti (bruto krediti-Ispravka)
E	1.004	1.156	128	-152	876	1.063	10	1.442	1.053	-379
D	1.910	1.700	743	210	1.167	755	555	874	200	-119
C	7.532	1.890	1.036	5.642	6.496	6.364	1.086	728	5.278	5.636
B	24.644	653	615	23.991	24.029	21.071	602	246	20.469	20.825
A	90.536	0	722	90.536	89.814	86.746	0	34	86.746	86.712
	125.626	5.399	3.244	120.227	122.382	115.999	2.253	3.324	113.746	112.675

Pregled pokrivenosti kredita i izdatih garancija kolateralima (hipoteke, zaloge i HOV):

Izloženost	31. decembar 2013. godine			31. decembar 2012. godine		
	Bruto izloženost	Procijenjena vrijednost kolaterala	Pokrivenost	Bruto izloženost	Procijenjena vrijednost kolaterala	Pokrivenost
AKTIVNI KREDITI						
Pravna lica	87.537	227.458	259,84%	80.367	199.134	247,78%
Fizička lica	32.897	23.305	70,84%	29.087	26.446	90,92%
Overdraft	1.133	-	-	1.153	-	-
Kreditne kartice	4.059	536	13,21%	4.241	594	14,01%
	125.626	251.299	200,04%	114.848	226.174	196,93%
GARANCIJE	14.824	23.130	156,03%	11.229	14.942	133,07%
UKUPNO:	140.450	274.429		126.077	241.116	

¹ Bruto izloženost prikazana u ovoj tabeli uključuje otpisana kreditna potraživanja koja su po novoj računovodstvenoj politici vraćena u bilans na dan 31.12.2012. godine.

Koncentracija bruto plasiranih kredita po vrsti komitenta prikazana je u narednoj tabeli:

Vrsta klijenta	U hiljadama EUR			
	31. decembar 2013.		31. decembar 2012.	
	Iznos	Učešće (%)	Iznos	Učešće (%)
Jedinice lokalne samouprave i javne službe jedinica lokalne samouprave	5.234	4,1%	3.291	2.80%
Privredna društva u većinskom državnom vlasništvu	1.088	0.80%	186	0.20%
Privredna društva u privatnom vlasništvu	80.444	64.10%	77.179	67.20%
Preduzetnici	435	0,4%	476	0.40%
Fizička lica	34.030	27,1%	29.099	25.40%
Kreditne kartice (pravna i fizička lica)	4.059	3,2%	4.242	3.70%
Nevladine i druge neprofitne organizacije	336	0,3%	375	0.30%
UKUPNO:	125.626	100,00%	114.848	100%

Pregled restrukturiranih kredita u toku godine i načina restrukturiranja:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2013.	31. decembar 2012.
Produženje roka otplate za glavnici ili kamatu	29.413	10.881
Kapitalizovanje kamate po kreditu odobrenom dužniku	701	459
Ostale slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju dužnika	13	17
	30.127	11.357

Odgovornost za odobravanje kredita

Banka kredite odobrava rezidentima i nerezidentima. Odbor direktora je organ koji odobrava transakcije, koje značajno utiču na strukturu bilansa i rizičnost poslovanja Banke, u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima, politikama i procedurama za upravljanje rizicima. Plasmani koje značajno utiču na strukturu bilansa i rizičnost poslovanja Banke su plasmani koji su jednaki i veći od 10% sopstvenih sredstava banke. Kredite i kreditne limite do 10% sopstvenih sredstava Banke odobravaju Glavni izvršni direktor Banke, Izvršni direktor za komercijalne poslove i Izvršni direktor za međunarodne poslove (za kreditne poslove po karticama).

Kredite i kreditne limite do EUR 50 hiljada ukupne izloženosti po klijentu odobravaju Direktor Sektora za privredu, Direktor Sektora za poslove sa stanovništvom i Direktor Sektora za kartično poslovanje i alternativne kanale (za kreditne limite po karticama), dok one preko EUR 50 hiljada navedena lica odobravaju uz prethodnu saglasnost Glavnog izvršnog direktora Banke, Izvršnog direktora za komercijalne poslove i Izvršnog direktora za međunarodne poslove (za kreditne poslove po karticama).

Kredite i garancije do nivoa od EUR 30 hiljada po klijentu za pravna lica i preduzetnike, odnosno do EUR 10 hiljada ukupne izloženosti po klijentu za fizička lica, odobravaju direktori filijala.

Kreditni odbor, kao stalno tijelo Odbora direktora, razmatra predloge (daje mišljenje) za odobravanje kredita i kreditnih limita, odnosno garancija (isključujući garancije ponude kao i kredite pokrivene novčanim depozitom) za izloženosti koje u ukupnom, po klijentu, prelaze iznos od EUR 30 hiljada za privredu, odnosno EUR 10 hiljada za stanovništvo.

Za odobravanje kredita i garancija koji prelaze iznos od EU 300 hiljada ukupne izloženosti po klijentu za privredu, odnosno EUR 50 hiljada ukupne izloženosti po klijentu za stanovništvo, u razmatranje se uključuje i Odjeljenje za upravljanje rizicima.

Principi i okvir upravljanja kreditnim rizikom

Opšti principi na kojima Banka zasniva upravljanje kreditnim rizikom formulisani su na sledeći način:

- odobravanje kredita na osnovu kojih se osigurava otplata. Na taj način Banka štiti svoj prihod od kreditnih gubitaka i drugih troškova održavanja problematičnih kredita;
- ulaganje Bančinih sredstava na profitabilan način u kvalitetne kredite u cilju zaštite deponenata i za dobrobit akcionara;
- zadovoljavanje legitimne potrebe za kreditima na lokalnom tržištu i u okruženju u kojem Banka posluje;
- racionalnost u standardima odobravanja kredita;
- pažljivo i kontinuirano praćenje kreditnih odnosa koji se pogoršavaju;
- izbjegavanje različitih oblika koncentracije izloženosti u okviru kreditnog portfolija.

Okvir upravljanja kreditnim rizikom sastoji se od sledećih aktivnosti:

- odobravanje kredita
- analiza kreditnog zahtjeva
- procjena kreditne sposobnosti zajmotražioca
- analiza kolaterala
- kreditni dosije
- mjerenje kreditnog rizika
- proces praćenja i kontrolisanja kreditnog rizika
- ublažavanje kreditnog rizika
- stresno testiranje

Prije odobravanja kredita i drugih plasmana, Banka procjenjuje kreditnu sposobnost zajmotražioca, polazeći pritom od odredbi Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (u daljem tekstu: Odluka) i internih akata.

Nakon prijema zahtjeva za odobrenje kredita, Banka vrši analizu istog čime utvrđuje namjenu kredita, procjenjuje kreditnu sposobnost zajmotražioca, vrijednost i kvalitet založenog kolaterala, kao i uticaj drugih faktora koji su od značaja za mjerenje izloženosti kreditnom riziku u konkretnom slučaju (urednost u izmirivanju obaveza, tržišna pozicija zajmotražioca, i dr.). Procjena kreditne sposobnosti podnosioca zahtjeva se utvrđuje na osnovu procjene Banke o sposobnosti i spremnosti dužnika da iz primarnih izvora blagovremeno i u potpunosti otplati svoj dug, procjene kvaliteta kolaterala i procjenom drugih relevantnih faktora. Primarnim izvorima otplate duga smatraju se naročito novčana sredstva ostvarena iz poslovnih i drugih aktivnosti dužnika.

Prije odobravanja kredita Banka procjenjuje vrijednost i pravnu valjanost kolaterala. Procjena kvaliteta kolaterala vrši se na osnovu njegove neto vrijednosti, tržišnih i drugih uslova za realizaciju tog kolaterala, uzimajući naročito u obzir rokove u kojima se kolateral može realizovati.

Banka je svojom Kreditnom politikom propisala sledeće instrumente obezbeđenja kao prihvatljive:

- Hipoteka / fiducija na nepokretnostima,
- garancija ili super garancija banke ili kreditno sposobnog pravnog lica,
- novčani kolateral,
- korporativno jemstvo,
- jemstvo Budžeta Crne Gore,
- lično jemstvo,
- zaloga na pokretnim stvarima (vozila, mašine, oprema...),
- zaloga na hartijama od vrijednosti,
- zaloga nakita, zlata i drugih dragocjenosti i sredstava u konvertibilnoj valuti deponovanih u sefovima Banke,
- cesija potraživanja prema trećim licima,
- solo akceptirana mjenica,
- mjenica sa avalom poslovnih banaka ili kreditno sposobnih privrednih društava,
- izjava solventnih žiranata, i
- na zahtjev Banke, kao dopunski instrument obezbeđenja: osiguranje kredita i/ili osiguranje života i druge zakonom predviđene instrumente.

Za svaki odobreni kredit Banka formira i održava uredan i potpun kreditni dosije, koji joj omogućava da hronološki prati konkretni kredit od momenta njegovog odobravanja sve do njegove konačne naplate ili regulisanja duga na neki drugi način. Pri tome, svaki kredit mora biti adekvatno i tačno dokumentovan.

Pojedinačne izloženosti kreditnom riziku Banka mjeri na osnovu kreditne sposobnosti tražioca kredita, vrijednosti kolaterala i drugih faktora relevantnih za mjerenje izloženosti kreditnom riziku. Navedeno mjerenje Banka obavlja u skladu sa odredbama pomenute Odluke.

Banka prati cjelokupnu strukturu i kvalitet kreditnog portfolija, kreditni rizik ukupnog portfolija i rizike pojedinačnih kredita i transakcija, pri čemu posebnu pažnju obraća na nekvalitetnu aktivu (kreditni klasifikovani u kategoriju C, D ili E). Sami proces praćenja pojedinačnog kredita obuhvata procjenu kreditne sposobnosti dužnika i lica koja su povezana sa dužnikom, kvaliteta kolaterala i urednosti dužnika u izmirivanju obaveza, tokom cijelog perioda trajanja pravnog odnosa koji predstavlja izloženost Banke.

Odjeljenje za upravljanje rizicima najmanje jednom mjesečno izvještava Odbor direktora, Odbor za reviziju, ALCO Komitet i menadžment Banke o upravljanju kreditnim rizikom.

U svrhu ublažavanja kreditnog rizika, Banka koristi materijalnu kreditnu zaštitu i nematerijalnu kreditnu zaštitu. U svrhu ublažavanja kreditnog rizika po osnovu jedne izloženosti, Banka može koristiti više oblika materijalne i/ili nematerijalne kreditne zaštite.

Kod procjene rizičnosti ukupnog kreditnog portfolija Banka koristi i stresno testiranje. Ovim se postupkom identifikuju mogući događaji ili promjene ekonomskih uslova koji mogu imati negativan uticaj na izloženost Banke kreditnom riziku i procjenjuje sposobnost Banke da podnese takve promjene. Stresno testiranje se vrši najmanje na kvartalnom nivou, a po potrebi i češće. Stresno testiranje sprovodi Odjeljenje za upravljanje rizicima, dok stručne službe Banke definišu postupke koje treba preduzeti u slučajevima kada su rezultati stresnog testiranja nepovoljni po Banku.

Limiti izloženosti i velike izloženosti

U pogledu limita izloženosti, Banka usvaja minimalne limite izloženosti propisane Zakonom o bankama:

- ukupna izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava Banke;
- velikom izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica se smatra izloženost Banke koja je jednaka ili veća od 10% sopstvenih sredstava Banke;
- zbir svih velikih izloženosti Banke ne smije biti veći od 800% sopstvenih sredstava Banke.

Za izloženosti prema licima povezanim sa Bankom, Banka primjenjuje sledeća ograničenja:

- ukupna izloženost Banke prema svim licima povezanih sa Bankom ne smije biti veća od 200% sopstvenih sredstava Banke;
- ukupna izloženost prema licu koje je član Odbora direktora, Odbora za reviziju ili je izvršni direktor, uključujući i članove njegove uže porodice, ne smije iznositi više od 2% sopstvenih sredstava Banke;
- ukupna izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom lica iz prethodnog stava (koje je član Odbora direktora, Odbora za reviziju ili je izvršni direktor), i/ili članova njegove uže porodice, ne smije iznositi više od 10% sopstvenih sredstava Banke;
- ukupna izloženost prema licu zaposlenom u Banci, a koje nije lice povezano sa Bankom, ne smije iznositi više od 1% sopstvenih sredstava Banke;
- ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u Banci, uključujući tu i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tog akcionara, ne smije iznositi više od 10% sopstvenih sredstava Banke;
- zbir ukupne izloženosti Banke prema sledećim licima ne smije iznositi više od 20% sopstvenih sredstava Banke:
  - akcionarima koji imaju kvalifikovano učešće u Banci, uključujući i izloženost
  - prema pravnim licima koja su pod kontrolom tih akcionara;
  - pravnim licima koja kontrolišu lice koje kontroliše i Banku;
  - pravnim licima koje kontroliše Banka.

Vrednovanje i klasifikovanje stavki aktive

Vrednovanje stavki aktive

Banka za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, vrši procjenu obezvređenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke). Pored toga, Banka navedene stavke klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu.

Za ostale stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke Banka utvrđuje da li je po osnovu tih stavki izložena kreditnom riziku. Stavke za koje se utvrdi da Banku izlažu kreditnom riziku, klasifikuju se u odgovarajuću klasifikacionu grupu.

Stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke vrednuju se u skladu sa sopstvenom metodologijom za obračun ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja po vanbilansnim stavkama.

Banka ima internu metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (u daljem tekstu: Metodologija). Metodologija se preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja, uz prilagođavanje pretpostavki na kojima je zasnovana.

Kvalitet aktive se procjenjuje najmanje tromjesečno, uz utvrđivanje postojanja objektivnog dokaza o obezvređenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, i obračunavanje adekvatnog iznosa obezvređenja / vjerovatnog gubitka. Objektivnim dokazom u pomenutom smislu se smatraju podaci o jednom ili više nastalih događaja koji negativno utiču na sposobnost dužnika da uredno izvršava svoje obaveze prema Banci.

Pri obračunavanju iznosa obezvređenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, Banka uzima u obzir i novčane tokove po osnovu kolaterala. Metodologijom je definisan način vrednovanja kolaterala za koji Banka procjenjuje novčane tokove, kao i očekivani period realizacije tog kolaterala.

Procjena obezvređenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja se vrše na pojedinačnoj osnovi. Pojedinačno značajnim potraživanjem se smatra ukupna izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća od EUR 50 hiljada. Procjena obezvređenja bilansne aktive na pojedinačnoj osnovi obuhvata postojanje objektivnog dokaza o obezvređenju, procjenu sadašnje vrijednosti budućih novčanih tokova i obračun iznosa tog obezvređenja, za svako pojedinačno potraživanje uključeno u ovu procjenu. Smatra se da postoji objektivni dokaz o obezvređenju bilansne aktive na pojedinačnoj osnovi, ukoliko:

- finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
- postoje podaci o neizmirenju obaveza, učestalom kašnjenju u otplati glavnice i/ili kamate, ili o neispunjavanju drugih ugovornih obaveza;
- zbog finansijskih teškoća dužnika, Banka bitno promijeni uslove otplate u odnosu na prvobitno ugovorene; ili
- postane izvjesno da će nad dužnikom biti pokrenut stečajni postupak, postupak reorganizacije ili neki drugi slični postupak.

Procjena vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na pojedinačnoj osnovi obuhvata procjenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku preuzetu vanbilansnu obavezu i obračun iznosa vjerovatnog gubitka za svaku pojedinačnu vanbilansnu stavku uključenu u ovu procjenu.

Nenadoknadivim budućim novčanim odlivom smatra se nominalni iznos očekivanog odliva po osnovu vanbilansne obaveze umanjen za iznos za koji se osnovano procjenjuje da će ga nadoknaditi druga ugovorna strana, ili će biti nadoknađen realizacijom kolaterala. Iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki je jednak sadašnjoj vrijednosti očekivanih nenadoknadivih budućih novčanih odliva po tim stavkama. Međutim, ukoliko se procijeni da će novčani odlivi nastati u roku kraćem od godinu dana u odnosu na datum obračuna iznosa vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, iznos novčanih odliva se može utvrditi u iznosu koji je jednak tim odlivima.

Procjena na grupnoj osnovi se vrši za sva potraživanja kod kojih se obezvređenje, odnosno vjerovatni gubici, ne mogu direktno vezati za ta potraživanja, ali se na osnovu iskustva može procijeniti da obezvređenje / vjerovatni gubici postoje u okviru kreditnog portfolija.

Procjena na grupnoj osnovi se vrši za:

- potraživanja za koja se prilikom procjene na pojedinačnoj osnovi utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o obezvređivanju / vjerovatnom gubitku, odnosno ako procjenom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos obezvređenja bilansne aktive / vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki;
- potraživanja koja ne predstavljaju pojedinačno značajna potraživanja.

Kod procjene na grupnoj osnovi potraživanja se grupišu na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika koje odražavaju sposobnost dužnika da izmiruju svoje obaveze u skladu sa ugovorenim uslovima, prema jednom ili više kriterijuma, koji mogu biti: vrste proizvoda, urednost u izmirivanju obaveza, kreditni rejting, geografska područja, privredni sektor, vrste kolaterala i dr.

Klasifikovanje stavki aktive

Klasifikacija stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki po osnovu kojih postoji izloženost kreditnom riziku, kao i obračun rezervacija za procijenjene gubitke, se vrši minimalno na mjesečnom nivou.

Prilikom klasifikacije stavki bilansne aktive, polazi se od sledećih kriterijuma:

- kreditna sposobnost dužnika;
- urednost dužnika u izmirivanju obaveza;
- kvalitet kolaterala;
- drugi relevantni faktori.

Kreditna sposobnost dužnika se procjenjuje na osnovu sposobnosti i spremnosti dužnika da iz primarnih izvora otplate duga blagovremeno i u potpunosti izmiruje svoje obaveze prema Banci. Primarnim izvora otplate duga smatraju se prvenstveno novčana sredstva iz poslovnih i drugih aktivnosti dužnika.

Kada dužnik kasni u izvršavanju svojih obaveza, kredit se ne može rasporediti u višu klasifikacionu (pod)grupu u zavisnosti od broja dana kašnjenja, u skladu sa Odlukom.

Vrijednost kolaterala se izračunava kao njegova neto vrijednost, pod kojom se podrazumijeva tržišna vrijednost kolaterala umanjena za sve troškove povezane sa realizacijom tog kolaterala.

Prilikom postupka klasifikacije stavki aktive, osim prethodno navedenih, obuhvataju se i drugi relevantni faktori, uključujući:

- informacije o opštem ekonomskom ciklusu;
- informacije o stanju i perspektivama privredne grane kojoj pripada dužnik;
- podaci o koncentraciji kredita u pojedinim privrednim granama i prema određenoj grupi korisnika kredita;
- tržišna pozicija dužnika;
- vlasničke i statusne promjene kod dužnika;
- korporativno upravljanje i sposobnost menadžmenta dužnika za ostvarivanje programa za koji dobijaju finansijsku podršku Banke;
- strukturiranost kredita;
- kompaktilnost namjene kredita sa djelatnošću dužnika; i
- usklađenost odobravanja kredita sa politikama i procedurama Banke.

U zavisnosti od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavke aktive se klasifikuju u jednu od sledećih pet klasifikacionih grupa, u skladu sa odgovarajućom regulativom Centralne banke:

- grupa A - dobra aktiva
- grupa B - aktiva sa posebnom napomenom (sa podgrupama B1 i B2)
- grupa C - substandardna aktiva (sa podgrupama C1 i C2)
- grupa D - sumnjiva aktiva
- grupa E - gubitak

Slijedi tabela koja prikazuje date kredite i avanse po različitim kategorijama sa stanjem na dan 31. decembar 2013. godine i 31. decembar 2012. godine.

	31.12.2013.	31.12.2012.
Gotovinski nenamjenski krediti fizičkim licima	30.709	24.494
Namjenski krediti fizičkim licima	3.311	4.580
Poslovi lizinga (automobili) fizičkim licima	10	13
Kreditne kartice	4.059	4.241
Privredna društva	83.859	77.655
Korisnici sredstava iz budžeta jedinice lokalne uprave	3.343	3.491
Nevladine i druge neprofitne organizacije	335	374
UKUPNO	125.626	114.848

4.1.2. Tržišni rizici

Pod tržišnim rizicima se podrazumijeva vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima u bilansu i vanbilansu banke, uzrokovana promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursovima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i ostalim rizicima povezanim sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu.

Tržišni rizici obuhvataju pozicijske rizike, devizni rizik i tržišne rizike povezane sa kreditnim rizikom (rizik druge ugovorne strane i rizik poravnanja).

Pozicijski rizici obuhvataju cjenovni rizik i rizik kamatne stope. Cjenovni rizik predstavlja vjerovatnoću gubitaka usled promjene cijena finansijskih instrumenata, evidentiranih bilansno ili vanbilansno. Rizik kamatne stope predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka usled promjene kamatnih stopa.

Rizik druge ugovorne strane predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka zbog partnerovog neispunjenja derivatnog ugovora tokom trajanja ugovora.

Rizik poravnanja predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka zbog vremenske neusklađenosti u izmirivanju obaveza po finansijskim transakcijama između Banke i druge ugovorne strane, kao učesnika u transakciji.

Devizni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama usled promjena deviznih kurseva i/ili neusklađenosti u nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti. Deviznom riziku mogu biti izložene, kako bilansne tako i vanbilansne stavke, jer promjene deviznih kurseva direktno utiču na neusklađenost bilansnih i vanbilansnih pozicija u istoj valuti, s obzirom da se devizni rizik pojavljuje kao rezultat otvorenih deviznih pozicija.

Poslovne aktivnosti Banke koje mogu predstavljati područja izloženosti tržišnom riziku se kategoriju na sledeći način:

- trgovačka knjiga - označava pozicije u poslovnim knjigama banke koje se odnose na finansijske instrumente i realnu aktivu, namijenjene za trgovanje ili radi hedžinga drugih elemenata trgovačke knjige;
- bankarska knjiga - označava sve stavke aktive i vanbilansa banke koje nijesu identifikovane kao pozicije trgovačke knjige;

S obzirom da Banka nema trgovačku knjigu, nije izložena pozicijskim tržišnim rizicima. Nadalje, Banka se ne bavi sa neizmirenim transakcijama i slobodnim isporukama, što znači da nije izložena ni riziku poravnanja. Takođe, Banka se ne bavi poslovima sa finansijskim derivatima, kreditnim derivatima, repo i reverse repo ugovorima i ostalim stavkama iz trgovačke i bankarske knjige po kojima bi bila izložena riziku druge ugovorne strane. Navedeno znači da je Banka od tržišnih rizika izložena samo deviznom riziku.

Devizni rizik

Prilikom mjerenja deviznog rizika Banka obuhvata sve stavke koje se uključuju u izračunavanje potrebnog kapitala za devizni rizik. S obzirom da se iznos potrebnog kapitala za devizni rizik izračunava na osnovu iznosa ukupne otvorene devizne pozicije, Banka isti izračunava na sljedeći način:

- izračuna se otvorena devizna pozicija pojedinačno za svaku valutu (i za zlato)
- na osnovu ovako izračunatih otvorenih deviznih pozicija za svaku valutu identifikuju se dve duge i kratke devizne pozicije Banke
- Izračuna se ukupna duga devizna pozicija i ukupna kratka devizna pozicija Banke
- uradi se poređenje ukupnog iznosa duge i ukupnog iznosa kratke devizne pozicije, pri čemu se veći od ova dva iznosa sabere sa neto pozicijom u zlatu, pa dobijeni rezultat predstavlja ukupnu otvorenu deviznu poziciju.

Pri tome, deviznom aktivom i deviznim obavezama smatraju se i devizna aktiva i devizna pasiva čije se vrijednost u eurima izračunava na bazi odnosa kursa eura prema drugoj valuti (ugovor sa deviznom klauzulom).

Banka mjerenje i ograničavanje deviznog rizika vrši na dnevnom nivou, i to na agregatnoj osnovi i individualno po valutama.

Agregatno, izloženost deviznom riziku se ograničava u odnosu na iznos osnovnog kapitala Banke. Po pojedinim valutama, koje se nalaze na referentnoj kursnoj listi Evropske centralne banke, utvrđuje se izloženost riziku u odnosu na osnovni kapital Banke. Takođe, za valute koje nisu na listi Evropske centralne banke, definiše se maksimalni iznos neto otvorene pozicije u odnosu na osnovni kapital banke, kako individualno tako i na agregatnoj osnovi.

Mjerenje rizika se vrši na bazi pretpostavki o normalno očekivanim i velikim promjenama u deviznim kursovima, u cilju ocjene uticaja tih promjena na prihod i kapital Banke.

Banka vrši izračunavanje dnevne dobiti ili gubitka iz aktivnosti poslovanja sa stranim valutama, i pojedinačno identifikuje rezultate uticaja konverzije na neto otvorenu poziciju, spred iz poslovanja, dobitak odnosno gubitak iz prethodno zatvorenih pozicija i sve naknade, odnosno provizije iz konverzija valuta sa stanovništvom. Banka takođe vrši dnevnu valorizaciju korišćenjem tržišnog deviznog kursa na kraju dana, pri čemu se ta valorizacija vrši nezavisno od Odjeljenja za upravljanje rizicima.

Banka utvrđuje limite izloženosti deviznom riziku po valutama, i to: duge i kratke pozicije, kao i neto pozicije, kako u apsolutnim iznosima tako i agregatno za sve valute.

Sledeća tabela prikazuje neto devizne pozicije Banke na dan 31.12.2013. godine

	DINAR	USD	GBP	CHF	Ostale valute	Ukupno
Duge pozicije						
Devizna sredstva	-	12.738	604	543	56	13.941
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih racuna za deviznu razmjenu						0
Ukupno	-	12.738	604	543	56	13.941
Kratke pozicije						
Obaveze u devizama		11.208	281	418	20	11.927
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih racuna za deviznu razmjenu						0
Ukupno	-	11.208	281	418	20	11.927
Neto pozicija						
Neto duge (kratke) pozicije (I) – (II)	-	1.530	323	125	36	
% od osnovnog kapitala	0%	8%	2%	1%	0%	
Agregatno stanje u svim stranim valutama	2.014					
% od osnovnog kapitala	10,03%					

Sledeća tabela prikazuje neto devizne pozicije Banke na dan 31.12.2012. godine

	DINAR	USD	GBP	CHF	Ostale valute	Ukupno
Duge pozicije						
Devizna sredstva	-	18.099	25	410	13	18.547
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih racuna za deviznu razmjenu						0
Ukupno	-	18.099	25	410	13	18.547
Kratke pozicije						
Obaveze u devizama		18.788	83	481	11	19.363
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih racuna za deviznu razmjenu						0
Ukupno	-	18.788	83	481	11	19.363
Neto pozicija						
Neto duge (kratke) pozicije (I) – (II)	-	(689)	(58)	(71)	2	
% od osnovnog kapitala	0%	-3%	0%	0%	0%	
Agregatno stanje u svim stranim valutama	(816)					
% od osnovnog kapitala	4%					

4.1.3. Rizik kamatne stope iz bankarske knjige

Rizik kamatne stope predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka usled promjena kamatnih stopa. Predmet upravljanja rizikom kamatne stope predstavljaju sva sredstva, obaveze i vanbilansni instrumenti na čiju vrijednost utiče kamatna stopa, u potpunosti ili djelimično.

Rizik kamatne stope obuhvata:

- Rizik ročne neusklađenosti - obuhvata vremensku neusklađenost (za fiksne kamatne stope) i rizik ponovnog vrednovanja kamatnih stopa (rizik ponovnog utvrđivanja cijena) za imovinu, obaveze i vanbilansne stavke (za promjenljive kamatne stope);
- Bazni rizik - predstavlja vjerovatnoću nepostojanja savršene korelacije prilagođavanja promjenama kamatnih stopa koje Banka naplaćuje ili plaća na različite finansijske instrumente, a koji mogu imati uticaja na njeno poslovanje;
- Rizik krive prinosa predstavlja vjerovatnoću nepredviđene promjene oblika i nagiba krive prihoda, koja djeluje negativno na poslovni rezultat i/ili ekonomsku vrijednost Banke;
- Rizik nedefinisanog i usklađenog dospijeca (opcijski rizik) - predstavlja oblik kamatnog rizika koji se ogleda u postojanju mogućnosti korišćenja prava opcije na imovinu kupovinom ili prodajom novčanih tokova povezanih sa pojedinim finansijskim instrumentima ili ugovore, npr. obveznice sa put (kupovna) ili call (prodajna) opcijom, krediti sa pravom zajmoprimaoca da izvrši prijevremenu otplatu kredita, ili depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja.

Rizikom kamatne stope se upravlja da bi se izbjegle neprihvatljive fluktuacije neto prihoda, nivoa kapitala ili tržišne vrijednosti bančinih akcija zbog promjene kamatnih stopa. U zavisnosti od visine osjetljive aktive i osjetljive pasive, te brzine i iznosa promjene kamatnih stopa kod pozicija aktive i pasive, zavisice i sama izloženost riziku kamatne stope.

Odjeljenje za upravljanje rizicima ima obavezu da vodi računa o visini koeficijenta osjetljivosti u okviru utvrđenih raspona, odnosno da upozorava na prekoračenja istih kako ne bi došlo do suviše velike razlike u visini aktive i pasive koje su osjetljive na promjenu kamatne stope, pri čemu bi bila povećana izloženost riziku kamatne stope. Pomenuto Odjeljenje je dužno da razvija i usvaja prihvatljive metode mjerenja rizika kamatne stope. Mjerenje rizika kamatne stope Banka vrši najmanje jednom mjesečno.

Pri izboru odgovarajućeg načina mjerenja uticaja promjene rizika kamatne stope na bilans, Banka razmatra moguću volatilnost kamatnih stopa unutar određenog vremenskog perioda u kojem može realno odgovoriti na nepovoljno kretanje kamatnih stopa. Osnovna pretpostavka od koje se polazi kod upravljanja rizikom kamatne stope je činjenica da se kamatne stope stalno mijenjaju.

U mjerenju izloženosti riziku kamatne stope Banka koristi najmanje sledeće dvije tehnike:

- gap analiza,
- standardizovani kamatni šok.

Gap analiza

Gap analiza osjetljivosti kamatne stope se zasniva na fiksnim kamatnim stopama i identičnim promjenama u određenim periodima u aktivni i u pasivi, i predstavlja razliku između kamatno osjetljive aktive i kamatno osjetljive pasive.

Za mjerenje rizika kamatne stope kod fiksnih kamatnih stopa koristi se gap analiza, u kojoj se jasno može vidjeti razlika između osjetljive aktive i osjetljive pasive po pojedinim vremenskim periodima i ukupno. Sama razlika između osjetljive aktive i osjetljive pasive u određenom vremenskom periodu predstavlja gap dospijuća, dok zbir gapova dospijuća predstavlja kumulativni gap. Ukupni kumulativni gap predstavlja zbir svih gapova dospijuća. Odnos kumulativnih gapova i ukupnog kumulativnog gapa prema ukupnoj aktivi, pored koeficijenta osjetljivosti, predstavlja sredstvo za mjerenje izloženosti riziku kamatne stope.

Mjerenje rizika kamatne stope kod promjenjivih kamatnih stopa vrši se tako što se u gap izvještaju u kolonama, po vremenskim periodima raspoređuje iznosi stavki aktive, pasive i vanbilansa po očekivanoj sledećoj promjeni kamatne stope. Da bi se to postiglo neophodno je svakodnevno pratiti kretanje iznosa promjenjivih kamatnih stopa (EURIBOR, LIBOR, FIBOR i sl.) i na osnovu samog kretanja stopa, tj. dinamike njihove promjene u prošlosti potrebno je izvršiti ekstrapolaciju trenda na budući period. Na osnovu takve projekcije određuje se u kom vremenskom periodu se može očekivati rast ili pad promjenjive kamatne stope za određeni iznos, u zavisnosti od kretanja iste u prošlosti.

U cilju praćenja gap analize osjetljivosti kamatne stope koristi se Izvještaj o riziku kamatne stope koji na mjesečnom nivou priprema Sektor finansija i računovodstva.

Slijede tabele koje prikazuju izloženost od promjena kamatnih stopa na dan 31. decembra 2013. godine i 31. decembra 2012. godine.

	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
Kamatno osjetljiva aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	8.225	9.476	7.650	2.350	1.494	29.195
Kamatonosne hartije od vrijednosti		3.811	304			4.115
Kredit i ostala potraživanja	18.013	8.972	10.162	25.799	62.680	125.626
Ostala osjetljiva aktiva						0
Ukupno	26.238	22.259	18.116	28.149	64.174	158.936
% od ukupne kamatonosne aktive	16,51%	14,01%	11,40%	17,71%	40,38%	100,00%
Kamatno osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti	42.528	14.891	14.623	39.888	19.565	131.495
Kamatonosne pozajmice	193	422	923	1.652	24.022	27.212
Subordinisani dug					1.200	1.200
Ostale osjetljive obaveze						0
Ukupno	42.721	15.313	15.546	41.540	44.787	159.907
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	26,72%	9,58%	9,72%	25,98%	28,01%	100,00%
Periodični gap	(16.483)	6.946	2.570	(13.391)	19.387	(971)
Kumulativni gap	(16.483)	(9.537)	(6.967)	(20.358)	(971)	
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva	-6,86%	-3,97%	-2,90%	-8,47%	-0,40%	

	<u>1-30 dana</u>	<u>31-90 dana</u>	<u>91-180 dana</u>	<u>181-365 dana</u>	<u>preko 1 god</u>	<u>Ukupno</u>
Kamatno osjetljiva aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	8.043	11.493	7.150		1.538	28.224
Kamatonosne hartije od vrijednosti		3.500	1.493			4.993
Kredit i ostala potraživanja	13.144	8.981	11.254	21.200	60.269	114.848
Ostala osjetljiva aktiva						0
Ukupno	<u>21.187</u>	<u>23.974</u>	<u>19.897</u>	<u>21.200</u>	<u>61.807</u>	<u>148.065</u>
% od ukupne kamatonosne aktive	<u>14,31%</u>	<u>16,19%</u>	<u>13,44%</u>	<u>14,32%</u>	<u>41,74%</u>	<u>100,00%</u>
Kamatno osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti	42.152	9.485	15.732	29.828	15.226	112.423
Kamatonosne pozajmice	3	381	630	1.318	17.397	19.729
Subordinisani dug					1.200	1.200
Ostale osjetljive obaveze					2.014	2.014
Ukupno	<u>42.155</u>	<u>9.866</u>	<u>16.362</u>	<u>31.146</u>	<u>35.837</u>	<u>135.366</u>
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	<u>31,14%</u>	<u>7,29%</u>	<u>12,09%</u>	<u>23,01%</u>	<u>26,47%</u>	<u>100,00%</u>
Periodični gap	<u>(20.968)</u>	<u>14.108</u>	<u>3.535</u>	<u>(9.946)</u>	<u>25.970</u>	<u>12.699</u>
Kumulativni gap	<u>(20.968)</u>	<u>(6.860)</u>	<u>(3.325)</u>	<u>(13.271)</u>	<u>12.699</u>	
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva	<u>-10,28%</u>	<u>-3,36%</u>	<u>-1,63%</u>	<u>-6,50%</u>	<u>6,22%</u>	

Mjerenje rizika kamatne stope vrši se i na bazi pretpostavki o ekstremnim skraćanjima i produženjima rokova za promjenu kamatne stope, kako bi se i u takvim situacijama imao detaljan uvid u visinu osjetljive aktive i osjetljive pasive, tj. kako bi se njihov odnos (koeficijent osjetljivosti RSA/RSL) adekvatno mjerio i kontrolisao u ekstremnim uslovima.

U cilju sagledavanja izloženosti riziku kamatne stope kod devizne aktive i pasive, kao i poboljšanja upravljanja rizikom kamatne stope po pojedinim valutama, Banka određuje limite kamatonosne pasive i aktive, odnosno koeficijenta osjetljivosti po najvažnijim (USD, CHF, GBP) i ostalim valutama.

Standardizovani kamatni šok

Posebnu pažnju Banka obraća na uticaj kamatne stope na svoju ekonomsku vrijednost, pri čemu treba imati u vidu da rast kamatnih stopa povećava diskontnu stopu kojom se očekivani novčani tokovi svode na sadašnju vrijednost, odnosno smanjuje vrijednost Banke, i obrnuto.

Na ekonomsku vrijednost Banke može uticati i ročna neusklađenost između njene imovine i obaveza. Ako imovina ima duži rok dospijanja u odnosu na obaveze, rast kamatnih stopa smanjuje vrijednost Banke jer vrijednost imovine pada više nego vrijednost obaveza.

Mjerenje i praćenje uticaja rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige Banka vrši korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka, i to pojedinačno po svim značajnim valutama, a zbirno po ostalim valutama.

Dobijeni iznos ukupne rizikom kamatne stope ponderisane pozicije bankarske knjige ne bi trebao da prelazi 20% iznosa sopstvenih sredstava Banke.

Odjeljenje za upravljanje rizicima mjeri i prati rizike neusklađenosti primjenom gap analize, odnosno promjenu ekonomske vrijednosti Banke korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka (pojedinačno po svim značajnim valutama, a po ostalim valutama zbirno), i o tome izvještava Odbor direktora i menadžment Banke, najmanje jednom mjesečno.

4.1.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću da banka neće moći da obezbijedi dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili vjerovatnoću da će banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati pribavljati novčana sredstva uz značajne troškove.

Pod upravljanjem rizikom likvidnosti podrazumijeva se identifikacija, mjerenje, kontrolisanje i praćenje rizika likvidnosti. Drugim riječima, Banka treba da obezbijedi usklađenost strukture aktive i pasive bilansa, kao i vanbilansa, sa stanovišta ročnosti, novčanih tokova i koncentracije, odnosno da posluje tako da može izmirivati sve svoje novčane obaveze u trenutku njihove dospelosti.

Izvršni direktor za upravljanje sredstvima je odgovoran sa sprovođenje politika i procedura upravljanja likvidnošću, dok je Rukovodilac Odjeljenja za upravljanje rizicima odgovoran za mjesečno izvještavanje Odboru direktora.

Mjerenje rizika likvidnosti i upravljanje istim se vrši na dnevnoj, dekadnoj, mjesečnoj i kvartalnoj osnovi. Mjerenje se može vršiti i za periode duže od navedenih, a u zavisnosti od obima novčanih tokova i složenosti poslovanja Banke.

Mjerenje likvidnosti se, minimalno, vrši na osnovu projekcije novčanih tokova i seta predefinisanih pokazatelja za mjerenje likvidnosti, izračunatih na osnovu presjeka stanja na posmatrani datum. Pri tome, projekcija novčanih tokova se vrši za naprijed navedene vremenske periode, a zasniva se na pretpostavkama o budućim novčanim prilivima, odlivima i potrebama finansiranja.

Pretpostavke o novčanim prilivima Banka zasniva na procjeni: realne naplativosti kredita, realnih mogućnosti unovčavanja aktive koja nema definisani rok dospijeca, realnih mogućnosti prodaje aktive, očekivanog nivoa depozita, sposobnosti pribavljanja sredstava iz dodatnih izvora, raspoloživosti novčanih sredstava po osnovu posjedovanja finansijskih sredstava koja se drže do dospijeca i ostalih novčanih priliva.

Na drugoj strani, Banka svoje pretpostavke o novčanim odlivima zasniva na: iznosu obaveza koje dospijevaju (uključujući tu i obaveze evidentirane u vanbilansu), planirane kreditne aktivnosti, standardnog nivoa primljenih depozita i ostalih obaveza, realnog dospijeca depozita po viđenju i oročenih depozita koji imaju opciju prijevremenog povlačenja, uticaja promjene kamatnih stopa na nivo depozita, stepena koncentracije depozita, potencijalnih obaveza po vanbilansnim stavkama i ostalih novčanih odliva.

Banka utvrđuje usklađenost novčanih priliva i odliva, minimalno, na osnovu gap analize, i to za unaprijed definisane vremenske periode.

Kod gap analize evidentiranje priliva i odliva se vrši na sljedeći način:

- novčani prilivi se evidentiraju prema roku dospijea aktive ili prema realnom roku za unovčavanje iste;
- novčani odlivi se evidentiraju prema roku dospijea ili najranijem datumu na koji potencijalne obaveze mogu biti pozvane na naplatu.

U pogledu limita ročne usklađenosti, a u cilju obezbjeđenja adekvatne ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava, Banka utvrđuje sledeća ograničenja:

- kratkoročni izvori sredstava sa dospijecom do 30 dana se mogu angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijea do 30 dana;
- kratkoročni izvori sredstava sa dospijecom od 30 do 90 dana se mogu angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijea do 90 dana;
- najviše 10% kratkoročnih izvora sredstava sa dospijecom od 90 do 180 dana se može angažovati u instrumente aktive sa dospijecom dužim od 180 dana.

U cilju održavanja likvidnosti Sektor za upravljanje sredstvima i Odjeljenje za upravljanje rizicima dnevno prate, na osnovu Informacije o likvidnosti sektora sredstava, priliv i odliv sredstava, kako u domaćoj tako i u stranoj valuti, dospelost i naplatu potraživanja, na osnovu čega se preduzimaju mjere za održavanje željenog nivoa likvidnosti.

Sektor upravljanja sredstvima po potrebi sačinjava dekadnu i mjesečnu projekciju priliva i odliva sredstava, i analizira tromjesečno ili po potrebi ročnu usklađenost aktive i pasive. Dnevno prati potencijalne obaveze, koje su evidentirane u vanbilansu Banke. Likvidnost na duži rok se predviđa planom ročne usklađenosti finansijske aktive i pasive za poslovnu godinu, a na bazi Godišnjeg plana kapitala.

Upravljanje rizikom likvidnosti se vrši na osnovu podataka koji se odnose na mjerenje i praćenje likvidnosti banke na dnevnoj bazi i u drugim definisanim periodima, utvrđivanje pokazatelja likvidnosti, praćenje usklađenosti sa utvrđenim limitima za upravljanje rizikom likvidnosti, analizu kretanja i stabilnosti depozita, pripremu izvještaja i informacija za menadžment Banke i druga tijela i lica uključena u proces upravljanja rizikom likvidnosti.

ATLAS BANKA AD, PODGORICA
Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze

Slijedi tabela koja prikazuje ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2013. godine.

a) Prema preostalom ugovorenom dospijeću

Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	63.000		2.800	9.476	7.650	2.350		500	85.776
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	11.439								11.439
Sredstva kod banaka	39.291		2.800	9.476	7.650	2.350		500	62.067
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	12.270								12.270
Kredit	17.469	548	1.080	8.980	10.169	25.818	55.220	7.472	126.756
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje							883		883
HoV raspoložive za prodaju						1.321			1.321
HoV koje se drže do dospijeća				3.811	304				4.115
Ostala potraživanja		500	185	168	148	1.372	2.175		4.548
Ukupno :	80.469	1.048	4.065	22.435	18.271	30.861	58.278	7.972	223.399
Finansijske obaveze u bilansu stanja									
Ukupni depoziti	33.135	6.029	3.584	27.106	27.300	63.996	19.181	1.447	181.778
Depoziti po viđenju	22.777	5.315		11.958	11.958	23.916	19.068	1.447	75.924
Oročeni depoziti	10.255	672	3.451	14.912	15.079	39.608			104.492
Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja	103	42	133	236	263	472	113		1.362
Ukupne pozajmice	222	90		422	923	1.652	14.155	9.867	27.331
Pozajmice od investiciono-razvojnog fonda	103	90		198	156	644	5.431	3.193	9.815
Pozajmice od ostalih kreditnih i finansijskih institucija				224	767	1.008	8.724	6.674	17.397
Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja	119								119
Ostale dospjele obaveze	67	73	168	127	132	202			769
Subordinisani dugovi								1.260	1.260
Ukupno :	33.424	6.192	3.752	27.655	28.355	65.850	33.336	12.574	211.138
Gap dospijeća I-II	47.045	(5.144)	313	(5.220)	(10.084)	(34.989)	24.942	(4.602)	12.261
Kumulativni Gap	47.045	41.901	42.214	36.994	26.910	(8.079)	16.863	12.261	216.109
% od ukupnog izvora sredstava	22,3%	19,8%	20,0%	17,5%	12,7%	-3,8%	8,0%	5,8%	

ATLAS BANKA AD, PODGORICA
Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze

b) Prema očekivanom dospijeću

Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	63.000			9.476	10.450	2.350		500	85.776
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	11.439								11.439
Sredstva kod banaka	39.291			9.476	10.450	2.350		500	62.067
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	12.270								12.270
Kreditni	12.626	409	862	10.541	11.730	26.857	56.259	7.472	126.756
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje							883		883
HoV raspoložive za prodaju						1.321			1.321
HoV koje se drže do dospijeca				3.811	304				4.115
Ostala potraživanja		500	185	168	148	1.372	2.175		4.548
Ukupno :	75.626	909	1.047	23.996	22.632	31.900	59.317	7.972	223.399
Finansijske obaveze u bilansu stanja									
Ukupni depoziti	32.692	6.000	3.435	27.548	27.329	64.145	19.181	1.447	181.778
Depoziti po viđenju	22.777	5.315		11.958	11.958	23.916	19.068	1.447	75.924
Oročeni depoziti	9.812	643	3.302	15.354	15.101	39.757			104.491
Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja	103	42	133	236	263	472	113		1.362
Ukupne pozajmice	222	90		422	923	1.652	14.155	9.867	27.331
Pozajmice od investiciono-razvojnog fonda	103	90		198	156	644	5.431	3.193	9.815
Pozajmice od ostalih kreditnih i finansijskih institucija				224	767	1.008	8.724	6.674	17.397
Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja	119								119
Ostale dospjele obaveze	67	73	168	127	132	202			769
Subordinisani dugovi								1.260	1.260
Ukupno :	32.981	6.163	3.603	28.097	28.384	65.999	33.336	12.574	211.137
Gap dospijeca I-II	42.645	(5.254)	(2.556)	(4.101)	(5.752)	(34.099)	25.981	(4.602)	12.262
Kumulativni Gap	42.645	37.391	34.835	30.734	24.982	(9.117)	16.864	12.262	190.596
% od ukupnog izvora sredstava	20,2%	17,7%	16,5%	14,6%	11,8%	-4,3%	8,0%	5,8%	

ATLAS BANKA AD, PODGORICA
Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze

Slijedi tabela koja prikazuje ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2012. godine.

a) Prema preostalom ugovorenom dospjeću

Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	40.412		6.593	11.493	7.150		1.038	500	67.186
Kreditni i ostala potraživanja	10.982	320	1.842	8.981	11.254	21.200	53.954	6.315	114.848
HoV koje se drže do dospjeća				3.500	1.493				4.993
Ostala finansijska aktiva uključujući ulaganje u akcije (uključujući faktoring, forfeiting i potraživanja iz custody poslova)		3.782			1.205	182	7.852		13.021
Ukupno :	51.394	4.102	8.435	23.974	21.102	21.382	62.844	6.815	200.048
Finansijske obaveze u bilansu stanja									
Depoziti	28.312	5.878	3.679	20.380	26.946	51.643	14.226	1.141	152.205
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	3			381	630	1.318	8.428	8.969	19.729
Obaveze prema Vladi							1.941	73	2.014
Subordinisani dugovi								1.200	1.200
Ostale finansijske obaveze (uključujući obaveze po osnovu custody poslova, derivativne finansijske obaveze koje se drže do dospjeća i koje se koriste kao instrumenti zaštite - fer vrijednosti)		2.912							2.912
Ukupno :	28.315	8.790	3.679	20.761	27.576	52.961	24.595	11.383	178.060
Gap dospjeća I-II	23.079	(4.688)	4.756	3.213	(6.474)	(31.579)	38.249	(4.568)	21.988
Kumulativni Gap	23.079	18.391	23.147	26.360	19.886	(11.693)	26.556	21.988	147.714
% od ukupnog izvora sredstava	13,0%	10,3%	13,0%	14,8%	11,2%	-6,6%	14,9%	12,3%	

Banka je dužna da nivo likvidnosti održava tako da pokazatelj likvidnosti (koji predstavlja odnos likvidnih sredstava i dospjelih obaveza) iznosi najmanje:

- 0,9 – kada se pokazatelj likvidnosti računa za jedan radni dan;
- 1 – kada je izračunat kao prosjek pokazatelja likvidnosti za sve radne dane u jednoj dekadi.

Dnevni nivo likvidnosti se prati preko dnevnog izvještaja o raspoloživim likvidnim sredstvima, obavezama i izvršenim plaćanjima, dok se dekadni nivo prati na osnovu dekadnog izvještaja o pokazatelju likvidnosti Banke.

Banka je tokom cijele 2013. godine dnevni koeficijent likvidnosti održavala iznad naprijed navedenog propisanog limita.

Dnevni koeficijent likvidnosti	<u>2013.</u>
na 31.12.2013. godine	2.43
prosjek za decembar	2.34
maksimalan nivo u toku godine	2.55
minimalan nivo u toku godine	1.35

Dnevni koeficijent likvidnosti	<u>2012.</u>
na 31.12.2012. godine	1.81
prosjek za decembar	1.79
maksimalan nivo u toku godine	2.23
minimalan nivo u toku godine	1.23

Struktura ročne usklađenosti na dan 31. decembra 2013. godine:

Učešće likvidnih obaveza u likv. sredstvima - ročnost do 30 dana	50.67%
Učešće likvidnih obaveza u likv. sredstvima - ročnost od 31-90 dana	25.60%
Učešće likvidnih obaveza u likv. sredstvima - ročnost od 91-180 dana	29.20%

Struktura ročne usklađenosti na dan 31. decembra 2012. godine:

Učešće likvidnih obaveza u likv. sredstvima - ročnost do 30 dana	63.79%
Učešće likvidnih obaveza u likv. sredstvima - ročnost od 31-90 dana	23.62%
Učešće likvidnih obaveza u likv. sredstvima - ročnost od 91-180 dana	30.29%

4.1.5. Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka u poslovanju banke usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslova protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji banku mogu izložiti gubitku.

Upravljanje operativnim rizikom podrazumijeva adekvatnu organizaciju internih procesa rada zaposlenih u Banci, ali i preventivno djelovanje u odnosu na eksterne rizike, a ogleda se u:

- identifikaciji postojećih izvora operativnog rizika i izvora koji mogu nastati uvođenjem poslovnih proizvoda, sistema ili aktivnosti;
- mjerenju operativnog rizika, tačnom i blagovremenom procjenom tog rizika;
- praćenju operativnog rizika, analiziranjem stanja, promjena i trendova izloženosti tom riziku; i
- kontrolisanju operativnog rizika, održavanjem tog rizika na prihvatljivom nivou za Banku, ili njegovim smanjenjem, odnosno eliminisanjem.

Odbor direktora, tijela Odbora direktora, viši menadžment Banke, Odjeljenje za upravljanje rizicima i svi zaposleni, u okviru svojih ovlašćenja i odgovornosti, sprovode aktivnosti na uspostavljanju efikasnog i efektivnog sistema upravljanja operativnim rizikom.

Za potrebe adekvatnog funkcionisanja sistema upravljanja operativnim rizikom u Banci, formiran je Odbor za operativni rizik. Nadležnosti Odbora za operativni rizik su sledeće:

- koordinacija u upravljanju operativnim rizikom na nivou Banke.
- predlaganje i monitoring primjene korektivnih mjera i akcionih planova sa ciljem reduciranja operativnih rizika i svođenja mogućnosti nastanka gubitka na najmanju moguću mjeru.
- identifikacija neprepoznatih rizika na nivou sistema, pokretanje, formalizovanje i aktualizacija pitanja vezanih za operativni rizik i, u skladu sa saznanjima i informacijama, upoznavanje ostalih pripadnika menadžmenta o svim bitnim pitanjima iz ove oblasti.

Odbor za operativni rizik ima tri stalna člana pripadnika menadžmenta Banke, s tim da je Odbor otvoren za prisustvo ostalih pripadnika menadžmenta, skladno predviđenom dnevnom redu.

Odbor za operativni rizik se sastaje na kvartalnom nivou ili češće ukoliko postoji potreba. Risk menadžer za operativni rizik priprema potreban materijal koji se razmatra na Odboru.

4.1.6. Ostali rizici

Ostali značajni rizici uključuju rizik reputacije, rizik usklađenosti, strateški rizik i rezidualni rizik.

Rizik reputacije je postojeći ili potencijalni rizik u odnosu na prihode i kapital banke koji proizilazi iz nepovoljne percepcije slike banke od strane klijenata, drugih ugovornih strana, akcionara, javnosti, investitora ili regulatora.

Rizik usklađenosti nastaje kao posledica propuštanja banke da svoje poslovanje uskladi sa zakonom, podzakonskim aktima, unutrašnjim aktima banke i standardima dobre bankarske

prakse usled čega može doći do: primjene zakonskih, odnosno regulatornih sankcija prema banci, finansijskog gubitka i/ili gubitka poslovnog ugleda banke.

Strateški rizik je postojeći ili potencijalni rizik u odnosu na prihode i kapital koji proizilazi iz promjena u poslovnom okruženju i iz nepovoljnih poslovnih odluka, neodgovarajuće implementacije odluka i nedostatka adekvatnog odgovora na promjene u poslovnom okruženju.

Rezidualni rizik je podkategorija kreditnog rizika i predstavlja rizik da su priznato mjerenje rizika i tehnike za ublažavanje koje koristi banka manje efikasni nego što se činilo.

Banka primjenjuje jednostavni pristup izračunavanju internog kapitala za ostale rizike. Razlog za navedeno leži u veličini Banke, internoj procjeni nivoa izloženosti navedenim rizicima, obimu i vrsti proizvoda koje pruža, te činjenici da se ovdje radi o rizicima koje nije lako kvantifikovati. Banka, dakle, ne procjenjuje kvantitativno izloženost ostalim značajnim rizicima, već za njih izdvaja interni kapital u iznosu od 5% minimalno potrebnog kapitala utvrđenog za rizike date u okviru Stub 1: kreditni rizik, tržišni rizik i operativni rizik.

4.2. Upravljanje kapitalom

4.2.1. Proračun potrebnog kapitala

Banka kontinuirano upravlja kapitalom kako bi:

- obezbijedila usaglašenost sa regulatornim zahtjevima vezanim za kapital, definisanim u okviru Odluke o adekvatnosti kapitala od strane Centralne banke Crne Gore,
- održala kapital na nivou koji omogućava razvoj poslovnih aktivnosti i sprovođenje strateških opredjeljenja.

Adekvatnost kapitala Banke i njegovo korišćenje se prate na mjesečnom nivou o čemu se izvještava Odbor direktora i menadžment Banke, dok se detaljno izvještavanje prema regulatoru vrši na kvartalnom nivou.

Centralna banka Crne Gore je Odlukom o adekvatnosti banaka definisala sledeće minimalne limite vezano za kapital:

- novčani iznos kapitala od 5 miliona eura,
- koeficijent solventnosti ne manji od 10%.

Prema odredbama pomenute Odluke, sopstvena sredstva Banke se sastoje od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

1. uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije
2. naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioriternih akcija
3. rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa Odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama
4. rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)

5. neraspoređena dobit oz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove
6. iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:
  - skupština akcionara, ili odbor direktora uz ovlašćenje skupštine akcionara, je donijela odluku da se dobit koja se ostvari u tekućoj godini, u ostvarenom ili manjem iznosu, rasporedi u rezerve, povećanje akcijskog kapitala, za pokriće gubitaka iz prethodnih godina i/ili u neraspoređenu dobit, iskazano u procentima
  - dobit je umanjena za pripadajući porez na dobit i druge očekivane troškove
  - postojanje dobiti je potvrdio spoljni revizor
  - banka je dobila saglasnost Centralne banke za uključivanje dobiti u osnovni kapital Banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala Banke su:

1. gubitak iz prethodnih godina
2. gubitak iz tekuće godine
3. nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija
4. nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije
5. nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti
6. pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervacija za vanbilansne stavke
7. iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva utvrđenog posebnim propisom Centralne banke

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital Banke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital Banke su:

1. nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija
2. naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija
3. iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive
4. subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke
5. hibridni instrumenti, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke
6. revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu Banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

1. stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije
2. potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital

Banka od 2011. godine implementira proces interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP), kojim se prvenstveno utvrđuje ukupni rizični profil Banke, raspoloživi interni kapital za pokriće potreba za kapitalom, kao i iznos internog kapitala potrebnog za pokriće materijalnih rizika za se primjenjuje kvantitativan ili kvantitativan pristup izračina.

U okviru rizika tzv. stuba jedan, u koje spadaju kreditni rizik, tržišni rizici i operativni rizik, za koje je Centralna banka propisala odgovarajuće metodologije izdvajanja potrebnog kapitala i koji se stoga obavezno uzimaju u obzir prilikom regulatornog obračuna potrebnog kapitala, Banka u okviru ovog procesa procjenjuje potrebu za pokrićem kapitala i sledećih rizika: rizik likvidnosti, rizik kamatne stope iz bankarske knjige, rizik koncentracije i ostali značajni rizici (rizik reputacije, rizik usklađenosti, strateški rizik i rezidualni rizik).

S aspekta metodološke osnove izračunavanja potrebnog i internog kapitala po pojedinim kategorijama rizika, Banka koristi sledeća tri pristupa.

1. Za izračun potrebnog kapitala za rizike prvog stuba, uključujući i rizik zemlje, Banka koristi metodologije propisane od strane Centralne banke Crne Gore, smatrajući iste dovoljno elaboriranim i adekvatnim s obzirom na veličinu Banke, njenu organizaciju i složenost poslova koje obavlja.
2. Kod rizika koje je prepoznala kao značajne za svoje poslovanje (rizik likvidnosti, rizik kamatne stope iz bankarske knjige i rizik koncentracije), za koje Centralna banka nije propisala metodologiju / obavezu izračunavanja potrebnog kapitala, Banka je izradila sopstvene metodologije i koristi ih za izračun internog kapitala po navedenim rizicima.
3. Za ostale značajne rizike (rizik reputacije, rizik usklađenosti, strateški rizik i rezidualni rizik), Banka se opredijela za jednostavni pristup utvrđivanja iznosa internog kapitala predviđen ICAAP-om, kako zbog interne procjene nivoa izloženosti navedenim rizicima, tako i zbog činjenice da se radi o rizicima koje nije lako kvantifikovati. Jednostavni pristup podrazumijeva izdvajanje internog kapitala u vidu određenog procenta na sumu minimalno potrebnog (regulatornog) kapitala utvrđenog u skladu sa Odlukom o adekvatnosti banaka.

4.2.2. Potrebni kapital za kreditni rizik

Potrebni kapital za kreditni rizik Banka utvrđuje na osnovu regulative propisane od strane Centralne banke (Odluka o adekvatnosti kapitala), po kojoj se sve bilansne i vanbilansne izloženosti ponderišu odgovarajućim ponderima rizičnosti (od 0% do 350%) u zavisnosti od tipa izloženosti.

Detaljnije, sve izloženosti po osnovu stavki bilansa (sa izuzetkom izloženosti koje predstavljaju odbitnu stavku od sopstvenih sredstava i izloženosti za koje se potrebnii kapital izračunava primjenom metodologija za izračunavanje potrebnog kapitala za tržišne rizike) Banka razvrstava u jednu od kategorija predviđenih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, sa odgovarajućim ponderom rizika koji se kreću od 0% do 350%

Izloženosti po osnovu vanbilansnih stavki se kategorišu i ponderišu u skladu sa odgovarajućom odredbom pomenute Odluke, gdje se ponderi (faktori konverzije) kreću od 0 do 100%.

Zbir izloženosti po osnovu stavki bilansa i vanbilansnih stavki, ponderisanih na naprijed opisani način, čini rizikom ponderisanu aktivu za kreditni rizik, koja podijeljena sa 10 predstavlja potrebni kapital za kreditni rizik.

4.2.3. Potrebni kapital za tržišne rizike

Potrebni kapital za tržišne rizike Banka izračunava u skladu sa regulativom Centralne banke po kojoj isti čine zbir potrebnog kapitala za pozicijske rizike (cjenovni rizik i rizik kamatne stope), devizni rizik, te rizik poravnanja i rizik druge ugovorne strane.

Banka ne posjeduje trgovačku knjigu pa ne izdvaja potrebni kapital za pozicijske rizike.

Banka se ne bavi poslovima sa neizmirenim transakcijama i slobodnim isporukama, pa shodno tome nije izložena riziku izmirenja / isporuke, odnosno ne izdvaja potrebni kapital za ovaj rizik.

Takođe, Banka se ne bavi poslovima sa finansijskim derivatima, kreditnim derivatima, repo i reverse repo ugovorima i ostalim stavkama iz trgovačke i bankarske knjige po osnovu kojih se izračunava potrebni kapital za rizik druge ugovorne stranke, pa shodno tome nije izložena riziku druge ugovorne strane, odnosno ne izdvaja potrebni kapital za ovaj rizik.

Banka, dakle, u okviru tržišnih rizika izdvaja samo potrebni kapital za devizni rizik. Isti se izdvaja u skladu sa pomenutom regulativom, odnosno na osnovu ukupne otvorene devizne pozicije.

4.2.4. Potrebni kapital za operativni rizik

Potrebni kapital za operativni rizik, u skladu sa odredbama odgovarajuće regulative Centralne banke, Banka izračunava korišćenjem jednostavne metode, odnosno na osnovu prosjeka neto kamatnosnih i neamatnosnih prihoda za tri prethodne uzastopne poslovne godine.

4.2.5. Potrebni kapital za rizik zemlje

Potrebni kapital za rizik zemlje Banka izračunava u skladu sa odredbama Odluke o metodologiji za mjerenje rizika zemlje u bankama. Prema istoj, Banka sve zemlje dužnika svrstava u jednu od četiri rizične kategorije (sa pripadajućim ponderima rizika):

- nerizične zemlje (0%)
- zemlje niskog rizika (50%-100%)
- zemlje srednjeg rizika (150%-250%)
- zemlje visokog rizika (min 300%)

Rangiranje zemalja u jednu od kategorija se vrši na osnovu dugoročnog kreditnog rejtinga zemlje dužnika utvrđenog od strane neke od međunarodno priznate eksterne institucije (Standard&Poor's, Moody's, Fitch), informacija koje su raspoložive na nacionalnom ili međunarodnom nivou (MMF, OECD, BIS), kao i drugih raspoloživih informacija o spoljnom dugu zemlje dužnika, istorijskim podacima o servisiranju isgog, stopi inflacije i drugim informacijama o privrednom i političkom stanju u toj zemlji.

Ukupan zbir ponderisanih neto izloženosti za sve zemlje dužnika, podijeljena sa 10, predstavlja potrebni kapital Banke za rizik zemlje.

4.2.6. Potrebni kapital za rizik kamatne stope iz bankarske knjige, rizik likvidnosti i rizik koncentracije

Prepoznavši značaj rizika kamatne stope iz bankarske knjige, rizika likvidnosti i rizika koncentracije za svoje poslovanje, a u skladu sa preporukama i svrhom ICAAP-a, Banka je izradila i koristi sopstvene metodologije izračunavanja potrebnog kapitala za navedene rizike.

4.2.7. Potrebni kapital za ostale značajne rizike

Potrebni kapital za ostale značajne rizike (rizik reputacije, rizik usklađenosti, strateški rizik i rezidualni rizik), u skladu sa preporukama ICAAP-a, Banka izračunava primjenom jednostavnog pristupa, odnosno izdvajanjem internog kapitala na osnovu zbira potrebnog kapitala utvrđenog za rizike date u okviru Stuba 1 (kreditni rizik, tržišni rizici i operativni rizik).

4.2.8. Sopstvena sredstva i koeficijent solventnosti

U sledećoj tabeli je prikazana struktura sopstvenih sredstava Banke na dan 31.12.2013. godine (i poređenje sa strukturom istih na kraju 2012. godine).

Osnovni elementi sopstvenih sredstava	2013.	2012.
Upłaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	20.659	18.259
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	31	31
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odlukuda bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	2.285	2.283
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	22.975	20.573
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	191	387
Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	97	6
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	1.705	-
Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke	909	-
Ukupno odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	2.902	393
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 6-14)	20.073	20.180
Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital		
Nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija	5.000	5.000
Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	1.200	1.200
Revalorizacione rezerve	91	-
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital	6.291	6.200
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva)prije odbitnih stavki	26.364	26.380
Odbitne stavke od sopstvenih sredstava		
Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	7.102	7.609
Ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala te institucije	500	500
Direktna ili indirektna ulaganja u akcije društva za osiguranje, društva za reosiguranje ili osiguravajuće holding kompanije u iznosu većem od 10% iznosa SSB, prije umanjena koje se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	804	-
Ukupno odbitne stavke od sopstvenih sredstava	8.406	8.109
Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	2.088	2.146
Osnovni kapital po potrebi umanjen	15.870	16.126
SOPSTVENA SREDSTVA (Osnovni kapital +Dopunski kapital)	17.958	18.271

Uporedni obračun sopstvenih sredstava, osnovnog kapitala, potrebnog kapitala po pojedinim rizicima i koeficijenta solventnosti za 2013. i 2012. godinu je izgledao kao slijedi:

	<u>2013.</u>	<u>2012</u>
Osnovni kapital	15.870	16.126
Dopunski kapital	2.088	2.146
Sopstvena sredstva banke	<u>17.958</u>	<u>18.272</u>
Ponderisana bilansna aktiva	126.642	85.034
Ponderisane vanbilansne stavke	10.228	9.513
Ukupno ponderisana bilansna aktiva	<u>136.870</u>	<u>94.547</u>
Potreban kapital za tržišne rizike	201	277
Potreban kapital za operativni rizik	1.942	1.862
Potreban kapital za rizik zemlje	5.875	4.263
Potreban kapital za druge rizike	1.439	477
Koeficijent solventnosti banke	<u>10,84%</u>	<u>11,19%</u>

Banka je u 2013. godini izvršila dokapitalizaciju putem pretvaranja nenovčanog uloga u iznosu od EUR 2,4 miliona u akcijski kapital, uz emitovanje 4.800 običnih akcija sa pravom glasa pojedinačne nominalne vrijednosti 500,00 eura. Na taj način Banka je, i pored rasta potrebnog kapitala po pojedinim rizicima i ukupno, svoju adekvatnost kapitala očuvala na nivou iznad zakonom propisanog minimuma.

BILANS USPJEHA

5. Prihodi i rashodi od kamata i naknada

5.1. Prihodi od kamata se odnose na prihode po osnovu:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Kredita	10.471	10.114
Depozita	493	432
Hartija od vrijednosti koje se drže do dospijeća	210	147
Ostalo	44	34
Troškovi obezvređenja po kamatnim potraživanjima	(76)	(369)
Ukupno	11.142	10.358

5.2. Prihodi od naknada se odnose na prihode po osnovu:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Naknade po kreditima	505	523
Naknade po vanbilansnim poslovima	127	129
Naknada za usluge platnog prometa	1.480	1.328
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	2.032	2.433
Naknade za vođenje računa	123	53
Naknade za druge usluge	566	336
Ukupno	4.833	4.802

5.3. Rashodi od kamata se odnose na rashode po osnovu:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Depozita	4.739	4.228
Subordinisanog duga	24	-
Ostale pozajmice	816	737
Ostalo	3	32
Ukupno	5.582	4.997

5.4. Rashodi od naknada se odnose na rashode po osnovu:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Naknade Centralnoj banci	187	161
Naknade za platni promet	19	15
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	733	836
Naknade za osiguranje depozita	711	525
Ostale naknade	200	163
Ukupno	1.850	1.700

6. Troškovi obezvređenje i rezervisanja

a) Knjiženja (u korist prihoda)/ na teret rashoda, neto

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Troškovi obezvređenja kredita	(441)	711
Troškovi obezvređenja naknada	-	5
Troškovi rezervisanja za vanbilanse obaveze	8	60
Ukupno	(433)	776

b) Promjene na računima ispravke vrijednosti i rezervisanja:

	Kreditni (Napomena 12)	Kamate i naknade (Napomena 12)	Vanbilansna evidencija (Napomena 24)	Otpremnine zaposlenima (Napomena 24)	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2013. godine	2.253	17	118	131	2.519
Ukidanje lokalnih rezervisanja izdvojenih zaključno sa 31.12.2012.	(2.253)	(17)	(118)	-	(2.388)
Evidentiranje ispravke vrijednosti potraživanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi MRS 39	3.324	268	143	-	3.735
Ispravka vrijednosti potraživanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	(441)	74	8	52	(307)
Smanjenje ispravke vrijednosti	-	-	-	(55)	(55)
Prenosi	20	-	-	-	20
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	2.903	342	151	128	3.524

7. Troškovi zaposlenih

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Neto zarade	2.265	2.271
Porezi i doprinosi na zarade	1.654	1.507
Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih	34	37
Naknade članovima Upravnog odbora	59	58
Troškovi službenih putovanja	68	72
Troškovi rezervisanja za otpremnine	52	115
Ukupno	4.132	4.060

8. Opšti administrativni troškovi

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Troškovi zakupa	343	346
Troškovi održavanja imovine	558	545
Troškovi električne energije i goriva	227	204
Kancelarijski materijal	142	137
Troškovi sponzorstva i donatorstva	52	44
Troškovi reprezentacije	84	180
Usluge telekomunikacija i poštarine	1.321	1.240
Troškovi osiguranja	32	28
Stručne usluge	191	304
Troškovi nabavke platnih kartica	48	37
Troškovi obezbjeđenja	227	224
Troškovi predstavništva u inostranstvu	285	198
Troškovi reklame	470	372
Ostali troškovi	199	191
Ukupno	4.179	4.050

9. Ostali prihodi

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	297	467
Dobici od ulaganja u kapital (značajan uticaj)	250	-
Ostalo	63	178
Ukupno	610	645

BILANS STANJA

10. Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka

Novčana sredstva i račune depozita čine:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Žiro račun	7.026	2.569
Gotov novac	4.147	3.219
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	12.270	9.227
Sredstva u procesu naplate – platne kartice	266	178
Ukupno	23.709	15.193

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG" br. 35/11, 22/12, 61/12 i 57/13). Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom stope od 9,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana, i stope 8.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9,5%

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke Crne Gore u inostranstvu. U skladu sa navedenom Odlukom, Banka može da do 25% obavezne rezerve drži u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora. Na 25% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve banke, Centralna banka Crne Gore obračunava kamatu po stopi od 1% na godišnjem nivou, a plaća do osmog u mjesecu za prethodni mjesec. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

11. Krediti i potraživanja od banaka

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Korespodentni računi kod inostranih banaka	35.544	24.285
Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu	19.577	20.336
Oročeni depoziti kod banaka u zemlji	6.900	5.400
Potraživanja za kamatu na oročena sredstva	46	5
Stanje 31. decembra	62.067	50.026

Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od EUR 19.577 hiljada (31. decembra 2012. godine: EUR 20.336 hiljada) najvećim dijelom se odnose na oročena sredstva kod Atlas banke Moskva u iznosu EUR 11.350 hiljada. Iznos od EUR 10.850 hiljada oročenih sredstava kod Atlas banke Moskva plasiran je na period do 180 dana uz godišnju kamatnu stopu u rasponu od 2% do 5%. Iznos od EUR 500 hiljada odnosi se na sredstva plasirana kod Atlas banke Moskva po osnovu ugovora o subordinisanom dugu sa rokom dospijeaća do 13. juna 2020. godine i kamatnom stopom libor + 0.8%.

12. Krediti i potraživanja od klijenata

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Kreditni nefinansijskom sektoru	122.284	113.555
Kreditni Vladi i drugim budžetskim korisnicima	3.342	2.444
Ispravka vrijednosti kredita	(2.903)	(3.324)
Neto krediti	122.723	112.675
Kamatna potraživanja po kreditima	2.769	1.908
Ispravka vrijednosti kamatnih potraživanja	(341)	(267)
Neto kamatna potraživanja	2.428	1.641
Aktivna vremenska razgraničenja	254	252
Vremenska razgraničenja naknada	(680)	(602)
Potraživanja po osnovu depozita kod nefinansijskih institucija	1.967	1.968
Potraživanja banke po neizmirenim akceptima, garancijama i mjenicama	64	-
Ukupno	126.756	115.934

Potraživanja po osnovu depozita kod nefinansijskih institucija u iznosu od EUR 1.967 hiljada (31. decembra 2012. godine: EUR 1.968 hiljada) se odnose na depozite kod Visa International i Master Card Europe, Belgija u iznosu od EUR 993 hiljade (31. decembra 2012. godine: EUR 1.038 hiljada) i sredstva data povezanom licu Atlascapital Financial Services Limited, Kipar u iznosu EUR 974 hiljade (31. decembra 2012. godine: EUR 930 hiljada).

Banka fizičkim licima odobrava različite vrste namjenskih i nenamjenskih kredita:

- gotovinski nenamjenski krediti, na period do 60 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama od 10.50% do 12.50% na godišnjem nivou,
- refinansirajući krediti, na period do 60 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama od 10.50% do 12.50% na godišnjem nivou,
- Atlas brzi krediti, na period do 60 mjeseci, po nominalnoj kamatnoj stopi od 10.50%,
- atlas zimnica, na period do 12 mjeseci, po nominalnoj kamatnoj stopi od 8% godišnje,
- krediti za domaće i devizne penzionere, na period do 60 mjeseci, po nominalnoj kamatnoj stopi od 10%,
- krediti za notare, na period do 60 mjeseci, po nominalnoj kamatnoj stopi od 9.30%,
- krediti za pomorce, na period do 60 mjeseci, po nominalnoj kamatnoj stopi od 11%,
- namjenski krediti: studentski, auto krediti, poljoprivredni krediti, turistički, krediti za rekonstrukciju i adaptaciju, krediti za odmor, krediti u saradnji sa Opštom bolnicom Meljine i drugi potrošački krediti: na period do 60 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama od 0% do 12.50%,
- posebna ponuda za klijente banke sa A liste, na period do 84 mjeseca, po nominalnoj kamatnoj stopi od 10.50% - akcija do 31/05/14,
- krediti za domaće penzionere, na period do 84 mjeseca, po nominalnoj kamatnoj stopi od 10% - akcija do 31/05/14.

Kratkoročni krediti pravnim licima u 2013. godini odobravali su se po nominalnim kamatnim stopama od 4% (kreditni obezbjeđeni 100% depozitom) do 12% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti pravnim licima odobreni u 2013. godini, realizuju se na rok od 5 godina, po nominalnim kamatnim stopama od 4% (kreditni obezbjeđeni 100% depozitom) do 12% na godišnjem nivou. U 2013. godini nije realizovan nijedan kreditni aranžman sa EIB-om.

U saradnji sa Investiciono razvojnim fondom Crne Gore, Banka je u 2013. godini odobravala investicione kredite po nominalnoj kamatnoj stopi od 6% do 6.5% na godišnjem nivou.

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

U hiljadama EUR	2013.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	932
Vađenje rude i kamena	4.713
Prerađivačka industrija	10.734
Snabdijevanje električnom energijom	575
Snabdijevanje vodom	2.504
Građevinarstvo	2.586
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	11.319
Saobraćaj i skladištenje	1.313
Usluge pružanja smještaja i ishrane	8.091
Informisanje i komunikacije	681
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.915
Poslovanje nekretninama	830
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	12.929
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.686
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	3.193
Obrazovanje	1.490
Zdravstvo i socijalna zaštita	3.668
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	244
Ostale uslužne djelatnosti	157
Fizička lica - rezidenti	31.451
Nerezidenti	23.615
Ukupno	125.626

13. Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje

Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje u iznosu od EUR 883 hiljade (2012.: EUR 1.206 hiljada) čine:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Zatvoreni investicioni fond Atlas Mont AD, Podgorica	216	513
Otvoreni investicioni fond Atlas Mont AD, Podgorica	667	693
Ukupno	883	1.206

14. Investicione hartije od vrijednosti

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Montenegro Express AD, Budva	182	182
HTP Atlas Hotels Group AD, Bar	1.139	-
<i>Ukupno hartije raspoložive za prodaju</i>	<i>1.321</i>	<i>182</i>
Državni zapisi Crne Gore	4.115	4.993
<i>Ukupno hartije koje se drže do dospijea</i>	<i>4.115</i>	<i>4.993</i>
Ukupno	5.436	5.175

Na dan 31.12.2013. godine Banka posjeduje 41,150 državnih zapisa Crne Gore nominalne vrijednosti EUR 4.115 hiljada (2012.: EUR 4.993 hiljade) sa rokom dospijea od 182 dana, uz kamatnu stopu od 1.8% do 3.7 % godišnje.

15. Investicije u pridružena preduzeća

U hiljadama EUR	% učešća	2013.	2012.
Atlascapital Financial Services Limited, Kipar	21,56%	1.078	1.078
Atlas life AD, Podgorica	30,92%	804	804
AD za upravljanje fondom "Atlas penzija"	18,53%	297	-
Meljine kompleks d.o.o., Herceg Novi	0,50%	126	126
Montenegroberza AD, Podgorica	5,76%	108	108
Univerzitet Mediteran	8,04%	7	8
Udruženje banaka Crne Gore	10%	1	1
Ukupno		2.421	2.125

16. Investicije u zavisna preduzeća

Investicije u zavisna preduzeća u iznosu od EUR 5.727 hiljada (2012.: EUR 5.727 hiljada) se odnose na ulaganje u osnivački kapital Atlas banke ltd, Moskva, koja je u 100% vlasništvu Banke.

17. Nekretnine, postrojenja i oprema

Promjene na nekretninama, postrojenjima i opremi u toku 2013. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. januara 2012.	3.915	3.242	397	7.554
Povećanje	-	-	236	236
Prenosi	-	109	(216)	(107)
Otuđenja i rashodovanja	-	(98)	-	(98)
Stanje na dan 31. decembra 2012.	3.915	3.253	417	7.585
Povećanje	-	-	4.196	4.196
Prenosi	2.570	148	(2.837)	(119)
Otuđenja i rashodovanja	-	(158)	-	(158)
Stanje na dan 31. decembra 2013.	6.485	3.243	1.776	11.504
Ispravka vrijednosti				
Stanje na dan 1. januara 2012.	562	2.443	-	3.005
Obračunata amortizacija	78	303	-	381
Otuđenja i rashodovanja	-	(97)	-	(97)
Stanje na dan 31. decembra 2012.	640	2.649	-	3.289
Amortizacija	160	304	-	464
Otuđenja i rashodovanja	-	(158)	-	(158)
Stanje na dan 31. decembra 2013.	800	2.796	-	3.595
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2013.	5.685	448	1.776	7.909
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2012.	3.275	604	417	4.296

Povećanje na građevinskim objektima u toku 2013. godine u iznosu od EUR 2,570 hiljada predstavlja dokapitalizaciju Atlas Invest doo u Atlas banku ad, Podgorica.

Na dan 31. decembra 2013. godine, Banka nema imovinu pod zalogom radi otplate kredita i drugih obaveza.

18. Nematerijalna sredstva

Promjene na nematerijalnim sredstvima u toku 2013. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Nabavna vrijednost		
Stanje na dan 1. januara	1.729	1.622
Prenosi sa investicije u toku (Napomena 17)	119	107
Stanje na dan 31. decembra	1.848	1.729
Ispravka vrijednosti		
Stanje na dan 1. januara	1.342	1.038
Amortizacija	315	304
Stanje na dan 31. decembra	1.657	1.342
Sadašnja vrijednost na dan:		
- 31. decembra	191	387
- 1. januara	387	584

Na dan 31. Decembra 2013. godine, nematerijalna sredstva u iznosu od EUR 191 hiljadu se odnose na ulaganja u softver za elektronsko bankarstvo u iznosu od EUR 92 hiljade i licencu za Windows u iznosu od EUR 99 hiljada.

19. Ostala finansijska potraživanja

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Potraživanja po osnovu naknada i provizija	317	87
Potraživanja po kartičnom poslovanju	95	239
Ostala potraživanja	46	39
Ukupno	458	365

20. Ostala poslovna potraživanja

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	2.306	1.943
Potraživanja po osnovu prodaje obveznica – Atlas Cap d.o.o., Podgorica	1.217	1.217
Potraživanja od dužnika u postupku reorganizacije	155	155
Potraživanja iz poslovnih odnosa	500	2
Potraživanja za isplate-filijale	274	129
Unaprijed plaćeni troškovi	219	236
Ostala potraživanja	11	31
Ispravka vrijednosti	(1)	(1)
Ukupno	4.681	3.712

Potraživanja po osnovu prodaje obveznica u iznosu od EUR 1.217 hiljada se odnose na prodaju 3,920,762 obveznice oznake FO02 nominalne vrijednosti EUR 1 društvu Atlas Cap d.o.o., Podgorica. Atlas Cap d.o.o., Podgorica je kao član konzorcijuma navedene obveznice iskoristio za kupovinu Civilno vojne medicinske ustanove „Meljine“, Herceg Novi. U skladu sa Protokolom kojim se regulišu međusobna prava i obaveze članica konzorcijuma i u skladu sa Aneksom IV Protokola navedena potraživanja dospijevaju 31. decembra 2014. godine i banka obračunava kamatu u iznosu 2% godišnje.

Potraživanja od dužnika u postupku reorganizacije u iznosu od EUR 155 hiljada odnose se na potraživanja od Fabrike Elektroda „Piva“ AD, Plužine, koja je u postupku reorganizacije zbog čega je Banka sa navedenim dužnikom usaglasila dinamiku naplate potraživanja kojom poslednja rata dospijeva 31. decembra 2014. godine. Instrument obezbjeđenja urednog vraćanja potraživanja po navedenom osnovu predstavlja garancija Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore a.d. Podgorica koji je u državnom vlasništvu.

Potraživanja iz poslovnih odnosa u iznosu od EUR 500 hiljada se odnose na potraživanje po osnovu prodaje akcija Atlas life AD, Podgorica.

21. Depoziti

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Depoziti po viđenju:		
- Depoziti banaka	9.796	277
- Vlada Crne Gore	405	734
- Finansijske institucije	832	1.126
- Privredna društva u privatnom vlasništvu	19.462	18.411
- Privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom i javna preduzeća	4.319	4.411
- Opštine	1.408	1.443
- Fondovi	617	842
- Inostrana preduzeća	10.409	11.549
- Fizička lica	23.293	24.614
- Neprofitne organizacije	1.621	1.118
- Preduzetnici	1.516	654
- Osiguravajuća društva	76	46
- Ostali	2.171	2.765
	75.925	67.990
Kratkoročni depoziti:		
- Depoziti banaka	3.500	150
- Vlada Crne Gore	-	606
- Privredna društva u privatnom vlasništvu	4.017	3.840
- Privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom i javna preduzeća	1.000	3.626
- Opštine	1.534	335
- Fondovi	-	1.600
- Inostrana preduzeća	402	6.048
- Fizička lica	18.466	49.545
- Neprofitne organizacije	141	70
- Preduzetnici	5	100
- Osiguravajuća društva	-	735
- Ostali	52	614
	29.117	67.269
Dugoročni depoziti:		
- Depoziti banaka	50	50
- Vlada Crne Gore	-	204
- Privredna društva u privatnom vlasništvu	10.795	4.669
- Privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom i javna preduzeća	3.648	27
- Opštine	925	21
- Fondovi	2.672	672
- Inostrana preduzeća	1.549	1.522
- Fizička lica	53.373	9.445
- Preduzetnici	14	23
- Osiguravajuća društva	1.750	241
- Ostali	597	72
	75.373	16.946
Vremenska razgraničenja	1.323	1.081
Obaveze za kamate	40	27
Stanje 31. decembra	181.778	153.313

Depoziti stanovništva po viđenju u EUR su deponovani po kamatnoj stopi od 0.40% na godišnjem nivou, a depoziti po viđenju u ostalim valutama po kamatnoj stopi od 0.15%.

Na kratkoročno oročene depozite fizičkih lica u EUR Banka obračunava kamatu po stopi od 0.50% do 4.50% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda oročavanja.

Na dugoročne depozite fizičkih lica u EUR obračunava se kamata po stopi od 4.25% do 5.30% na godišnjem nivou.

Na kratkoročno oročene depozite fizičkih lica u ostalim valutama Banka obračunava kamatu po stopi od 1.75% do 2.50% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda oročavanja. Na dugoročne depozite fizičkih lica u ostalim valutama obračunava se kamata po stopi od 3.05% do 3.10%.

Na depozite pravnih lica po videnju u domaćem platnom prometu obračunavala se kamata po stopi od 0,40 % na godišnjem nivou, dok od 29.11.2013 godine, kamatna stopa iznosi 0.30% na godišnjem nivou.

Kratkoročni depoziti pravnih lica u EUR su deponovani po kamatnoj stopi u rasponu od 2.00% do 4.50% na godišnjem nivou, odnosno po prosječnoj stopi prinosa od 3.36%. Dugoročni depoziti pravnih lica su deponovani uz kamatnu stopu od 4,50 % do 6.00 %, po prosječnoj stopi od 4.79%. Za depozite koji služe kao kolateral po garanciji kamatna stopa je 0%, dok je za depozite koji služe kao obezbjeđenje po kreditima spred 2%.

Kratkoročni depoziti pravnih lica u drugim valutama oročeni su po kamatnoj stopi od 0,4% do 0,9%, dok su dugoročni depoziti plasirani po stopi od 1% do 1.5 % u zavisnosti od valute.

22. Pozajmljena sredstva od banaka

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava od banaka na dan 31. decembra 2013. godine iznose EUR 17.493 hiljade (2012.: EUR 19.116 hiljada) i odnose se na obaveze prema Evropskoj investicionoj banci (EIB) po osnovu dugoročnih kredita koje je EIB odobrio za podsticanje razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori.

Povjerilac	Iznos u hiljadama EUR	Datum odobrenja	Datum dospijeća	Godišnja kamatna stopa	Saldo na dan 31.12.2013.
Evropska investiciona banka	5.720	29.07.2010.	21.10.2022.	2,89%	4.611
Evropska investiciona banka	3.730	29.07.2010.	04.04.2023.	3,77%	3.575
Evropska investiciona banka	5.110	03.09.2009.	17.12.2019.	3,71%	3.970
Evropska investiciona banka	3.890	03.09.2009.	29.09.2020.	3,56%	3.242
Evropska investiciona banka	2.000	28.10.2011.	19.12.2023.	3,49%	2.000
Razgranicene kamate	96				96
Ukupno					17.493

Tekuće dospijeće po osnovu dugoročnih kredita EIB na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 1.999 hiljada (2012.: EUR 1.614 hiljada).

23. Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava od ostalih klijenata na dan 31. decembra 2013. godine iznose EUR 9.838 hiljada (2012.: EUR 2.774 hiljade) i odnose se na obaveze prema Investiciono-razvojnog fondu Crne Gore po osnovu kredita odobrenih za kofinansiranje malih i srednjih preduzeća. Krediti su odobreni na period od 5 do 10 godina uz kamatne stope od 1% do 7% na godišnjem nivou.

Tekuće dospijeće po osnovu dugoročnih kredita Investiciono-razvojnog fonda na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 1.077 hiljada (2012.: EUR 718 hiljada).

24. Rezerve

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	150	143
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	128	131
Ukupno	278	274

25. Ostale obaveze

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Privremeni račun	230	250
Vremenska razgraničenja	21	79
Unaprijed naplaćeni prihod	9	17
Ostale obaveze		
- Obaveze po komisionim poslovima	155	137
- Dobavljači	125	216
- Obaveze po kartičnom poslovanju	86	59
- Ostala pasiva	114	57
Ukupno	740	815

26. Subordinisani dug

Subordinisani dug na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 1.260 hiljada (2012.: EUR 1.200 hiljada). Subordinisani dug odobren je 7. jula 2011. godine od strane Hemargo East Limited Cyprus na period od 7 godina uz godišnju kamatnu stopu od 2%. Kredit se vraća u cjelosti na dan dospjeća sa pripadajućom kamatom.

27. Akcijski kapital

Na dan 31. decembra 2013. godine akcijski kapital Banke iznosi EUR 25.695 hiljada (2012.: EUR 23.259 hiljada). Akcijski kapital čine 41.318 običnih akcija (31. decembra 2012: 35.518 običnih akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 500 i 10.000 prioritetnih akcija (31. decembra 2012: 10.000 prioritetnih akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 500.

Osnovna zarada po akciji je izračunata tako što je godišnja neto dobit ili gubitak, koji može da se pripiše vlasnicima običnih akcija Banke, podijeli ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija koje su bile u opticaju tokom perioda. S obzirom da je Banka izdala i prioritetne akcije, umjesto neto dobiti ili gubitka, Banka izračunava iznos dobiti odnosno gubitka koji se može pripisati običnim akcionarima (dio neto dobiti odnosno gubitka koji se dobija oduzimanjem preferencijalnih dividendi od neto dobiti odnosno gubitka).

Osnovna zarada/(gubitak) po akciji

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Gubitak / dobit Banke	172	272
Iznos prioritetnih dividendi	(270)	(394)
Neto dobit/(gubitak) raspoloživa vlasnicima običnih akcija	-	-
Ponderisani broj običnih akcija	39.868	36.518
Osnovni gubitak / dobitak po akciji	-	-

Spisak akcionara, vlasnika običnih akcija Banke na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

Naziv akcionara	31. decembar 2013.			31. decembar 2012.		
	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća
Atlas Capital Holding Limited, Kipar	13.242	6.621	32,05	13.744	6.872	37,64
Invest banka Montenegro AD, Podgorica	7.168	3.584	17,35	8.590	4.295	23,52
Atlas Invest doo, Podgorica	4.800	2.400	11,62	-	-	-
Cerere S.P.A., Trieste, Italija	3.374	1.687	8,17	3.374	1.687	9,24
Podravska banka DD, Koprivnica, Hrvatska	3.376	1.688	8,17	3.376	1.688	9,24
Avaron Holdings LLC, New York	1.636	818	3,96	1.636	818	4,48
Parmex Management LTD BVI	1.531	765	3,71	1.532	766	4,20
Otvoreni investicioni fond "Atlas Mont"-u postupku transformacije	1.263	631	3,06	-	-	-
Gorgoni Lorenzo	1.127	564	2,73	1.128	564	3,09
Gorgoni Mario	1.126	563	2,73	1.128	564	3,09
Gorgoni Paolo	1.125	563	2,72	1.124	562	3,08
Ostali akcionari	1.550	775	3,75	886	443	2,43
Ukupno	41.318	20.659	100,00	36.518	18.259	100,00

Spisak akcionara, vlasnika prioriternih akcija Banke na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

Naziv akcionara	31. decembar 2013.			31. decembar 2012.		
	Broj U hiljadama akcija	EUR	% učesća	Broj U hiljadama akcija	EUR	% učesća
Otvoreni investicioni fond "Atlas Mont"-u postupku transformacije	3.764	1.882	37,63	3.764	1.882	37,64
Podravska banka DD, Koprivnica, Hrvatska	569	285	5,69	570	285	5,70
Cerere S.P.A., Trieste, Italija	369	185	3,69	370	185	3,70
Avaron Holdings LLC, New York	300	150	3,00	300	150	3,00
Parmex Management LTD BVI	300	150	3,00	300	150	3,00
Radonjić Dragan	300	150	3,00	300	150	3,00
Vujović Arsenije	280	140	2,80	280	140	2,80
Hipotekarna banka AD, Podgorica - kastodi racun	201	101	2,01	202	101	2,02
Invest Banka Montenegro AD, Podgorica	175	87	1,75	234	117	2,34
Društvo za menadžment poslove i upravljanje nekretninama "MIG"	170	85	1,70	170	85	1,70
Zetogradnja doo, Podgorica	194	97	1,95	195	98	1,95
Sveti Vrači Apoteka	189	95	1,89	189	95	1,89
Dragašević Vuko	180	90	1,80	180	90	1,80
Pejović Ljiljana	150	75	1,50	150	75	1,50
Ostali akcionari	2.859	1.429	28,59	2.796	1.398	27,96
Ukupno	10.000	5.000	100,00	10.000	5.000	100,00

Skupština akcionara Banke je na vanrednoj sjednici održanoj dana 20. marta 2013. godine donijela Odluku o dokapitalizaciji Banke u ukupnom iznosu EUR 2.400 hiljada putem prihvatanja nenovčanog uloga društva Atlas Invest d.o.o. Podgorica. Vrijednost nenovčanog uloga, na osnovu Izvještaja o procjeni imovine iz februara 2013. godine, iznosila je EUR 2.569.689 i za ovu vrijednost Banka je emitovala 4.800 akcija pojedinačne vrijednosti EUR 500.

Rješenjem broj 02/8e-7/4-13 od 22. aprila 2013. godine Komisija za hartije od vrijednosti je evidentirala emisiju akcija po osnovu pretvaranja nenovčanog uloga u akcijski kapital. Broj redovnih (običnih) akcija nakon emisije iznosi 41,318 pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500.

Skupština akcionara Banke je dana 20. marta 2013. godine donijela i Odluku o posrednom sticanju akcija bez obaveze objavljivanja javne ponude za preuzimanje. Ovom Odlukom Društvu za upravljanje Atlas Mont AD, Podgorica odobrava se posredno sticanje akcija Banke kroz kupovinu akcija Atlas Holding Ltd, Kipar bez obaveze objavljivanja javne ponude za preuzimanje.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je na dan 31. decembra 2013. godine obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Koeficijent solventnosti Banke na dan 31. decembra 2013. godine bio je 10,84%.

28. Transakcije sa povezanim licima

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Potraživanja		
<i>Depoziti</i>		
Atlascapital Financial Services Limited, Kipar	974	930
Invest banka Montenegro a.d., Podgorica	5.400	5.400
ABM Bank Ltd, Moskva	11.350	12.750
	17.724	19.080
<i>Kredit</i>		
Atlas invest d.o.o., Podgorica	199	1.644
Univerzitet Mediteran, Podgorica	1.396	1.355
Jadranski Sajem a.d., Budva	1.511	1.500
Montenegro Express a.d., Budva		38
RR Gradnja d.o.o., Podgorica	2.635	-
Fabrika vode Lipovo d.o.o., Kolašin	505	451
DZU Atlasmont A.D., Podgorica	1.492	2.291
Rekreaturs a.d., Budva	47	139
RTV Atlas d.o.o., Podgorica	430	436
Atlas group d.o.o., Beograd	260	261
Atlas grupa d.o.o., Podgorica	413	-
Montenegro Travel a.d., Budva	382	441
Duško Knežević	380	-
PZU Opšta bolnica Meljine, Herceg Novi	3.036	2.039
	12.686	10.595
<i>Potraživanja po osnovu prodaje obveznica</i>		
Atlas Cap doo, Podgorica	1.217	1.217
<i>Potraživanja za kamate i naknade</i>		
Atlas invest d.o.o., Podgorica	-	6
RTV Atlas d.o.o., Podgorica	19	-
ABM Bank Ltd., Moskva	200	-
Fabrika vode Lipovo d.o.o., Kolašin	1	3
DZU Atlasmont A.D., Podgorica	14	8
Jadranski Sajem a.d., Budva	21	-
Rekreaturs a.d., Budva	-	1
Atlas group d.o.o., Beograd	-	1
PZU Opšta bolnica Meljine, Herceg Novi	64	20
	319	39
Ukupno potraživanja	31.946	30.931

Obaveze

Depoziti

Atlascapital Financial Services Limited, Kipar	178	-
Atlas centar d.o.o., Podgorica	207	2.302
Atlas grupa d.o.o., Podgorica	3.647	2.621
ABM Bank Ltd., Moskva	114	-
HTP Atlas hotels group a.d., Bar	825	555
Atlas life a.d., Podgorica	22	224
DZU Atlasmont a.d., Podgorica	4	10
Atlas Invest d.o.o., Podgorica	193	-
Atlas penzija a.d., Podgorica	161	294
Atlas Fondacija Podgorica	1	-
CG Broker - diler a.d., Podgorica	814	1.205
Jadranski Sajem a.d., Budva	2	-
Univerzitet Mediteran, Podgorica	94	-
Montenegro Travel a.d., Budva	404	-
Montenegro Express a.d., Budva	13	-
Montenegroberza a.d., Podgorica	1.094	1.141
Atlas Fin d.o.o., Podgorica	16	-
Duško Knežević	18	-
	7.807	8.352

Obaveze prema dobavljačima

Atlas Invest d.o.o., Podgorica	2	-
CG Broker - diler a.d., Podgorica	2	-
	4	-

Ukupno obaveze

7.811   8.352

Vanbilansne pozicije

Date garancije

Fabrika vode Lipovo d.o.o., Kolašin	50	40
HTP Atlas hotels group a.d., Bar	20	-
DZU Atlasmont a.d., Podgorica	2	-
RTV Atlas d.o.o., Podgorica	15	15
Atlas invest d.o.o., Podgorica	99	30
Atlas grupa d.o.o., Podgorica	2	-
Montenegro Travel a.d., Budva	15	15
Univerzitet Mediteran, Podgorica	450	450
PZU Opšta bolnica Meljine, Herceg Novi	1.965	60
	2.618	610

Ostale vanbilansne izloženosti

Fabrika vode Lipovo d.o.o., Kolašin	5	-
DZU Atlasmont a.d., Podgorica	20	20
RTV Atlas d.o.o., Podgorica	10	-
Atlas invest d.o.o., Podgorica	3	-
Atlas grupa d.o.o., Podgorica	15	-
Atlas group Limited, Limassol	2	-
Univerzitet Mediteran, Podgorica	1	-
Jadranski Sajem a.d., Budva	5	5
	61	25

Pregled prihoda i rashoda prema povezanim licima na dan 31. decembra 2013. godine je prikazan u tabeli ispod:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Prihodi		
ABM Bank Ltd, Moskva	190	-
Atlascapital Financial Services Limited, Kipar	102	-
Atlas centar d.o.o., Podgorica	10	-
Atlas grupa d.o.o., Podgorica	26	12
Atlas group d.o.o., Beograd	13	12
Atlas group Limited, Limassol	2	-
Atlas invest d.o.o., Podgorica	59	160
CG Broker - diler a.d., Podgorica	254	-
DZU Atlasmont a.d., Podgorica	111	155
Fabrika vode Lipovo d.o.o. Kolašin	39	36
Jadranski Sajem a.d., Budva	120	118
Montenegro Travel a.d., Budva	38	122
RTV Atlas d.o.o., Podgorica	40	32
Rekreaturs a.d., Budva	12	-
Univerzitet Mediteran, Podgorica	127	153
RR Gradnja d.o.o., Podgorica	237	-
Montenegro Express a.d., Budva	2	-
Centroprom a.d., Beograd	4	-
HTP Atlas hotels group a.d., Bar	4	-
Atlas Fondacija Podgorica	1	-
Atlas life a.d., Podgorica	251	-
Duško Knežević	82	-
Ukupno prihodi	1.724	800
Rashodi		
ABM Bank Ltd, Moskva	9	-
Atlascapital Financial Services Limited, Kipar	12	-
Atlas centar d.o.o., Podgorica	13	40
Atlas grupa d.o.o., Podgorica	14	13
Atlas invest d.o.o., Podgorica	97	122
Atlas penzija a.d., Podgorica	-	24
CG Broker - diler a.d., Podgorica	16	20
DZU Atlasmont a.d., Podgorica	-	4
Fabrika vode Lipovo d.o.o. Kolašin	4	4
Jadranski Sajem a.d., Budva	2	6
Montenegro Travel a.d., Budva	1	-
RTV Atlas d.o.o., Podgorica	430	357
Univerzitet Mediteran, Podgorica	50	-
Montenegro Express a.d., Budva	12	-
HTP Atlas hotels group a.d., Bar	7	-
Atlas Fondacija Podgorica	6	-
Atlas life a.d., Podgorica	25	-
Ukupno rashodi	698	590

Na dan 31. decembra 2013. godine potraživanja od zaposlenih iznose 840 hiljada (31. decembra 2012. godine: EUR 986 hiljada) i odnose se na odobrene kredite i kreditne kartice.

Ukupne isplate i troškovi naknada članovima Odbora direktora Banke i Odbora za reviziju u toku 2013. godine iznosili su EUR 59 hiljada (2012.: EUR 58 hiljada).

29. Potencijalne obaveze

29.1. Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2013. godine protiv Banke se vodi 29 sudskih sporova, od kojih 18 imaju preciziran iznos od ukupno EUR 225 hiljada. Sporovi se odnose na zahtjeve za osporvanje sredstava obezbjeđenja po kreditima i povraćaj oduzetih imovinskih prava. Banka ne očekuje odliv sredstava po ovom osnovu.

Na dan 31. decembra 2013. godine, Banka vodi 29 sudskih sporova, koji se odnose na prijavu potraživanja u stečaju, naplatu duga i oslobađanje prostora od lica i stvari.

29.2. Ostale potencijalne obaveze

Banka je u toku godine ostvarivala transakcije koje podliježu oporezivanju u skladu sa crnogorskim poreskim zakonima. Iako su ove transakcije pažljivo razmotrene prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, ostaju eventualni rizici da bi nakon sprovedene kontrole od strane relevantnih poreskih organa moglo doći do utvrđivanja dodatnih poreskih obaveza, što nije od materijalnog značaja za Banku, s obzirom da su svi porezi i doprinosi na zarade, naknade članovima Odbora direktora, dobit, nekretnine, ugovore o djelu, zakup i ostalo, plaćeni na pune iznose po važećim stopama.

30. Gotovina i gotovinski ekvivalenti (za potrebe sastavljanja Iskaza o tokovima gotovine)

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Gotovina u blagajni u eurima	2.936	3.473
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	282	674
Žiro račun	2.569	7.026
Korespodentni računi kod inostranih banaka	24.285	35.544
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	9.227	12.270
Kratkoročni oročeni depoziti kod banaka u zemlji	5.400	5.400
Kratkoročni oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu	12.687	10.576
Ostala novčana sredstva	182	266
Ukupno	57.568	75.229

31. Usaglašenost sa pokazateljima Centralne banke Crne Gore

Banka je dužna da svoje poslovanje obavlja u skladu sa odredbama Zakona o bankama i podzakonskim aktima donijetim na osnovu tog Zakona.

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja, propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, na dan 31. decembar 2013. godine, je prikazana kao što slijedi:

	<u>Ostvareni pokazatelji poslovanja</u>
Osnovni kapital	15.870
Sopstvena sredstva banke	17.958
Ponderisana bilansna aktiva	126.642
Ponderisane vanbilansne stavke	10.228
Koeficijent solventnosti	10,84%
Dnevni koeficijent likvidnosti na 31.12.2013.	2,43%
Koeficijent likvidnosti – prosjek za decembar	2,34%
Ostvarena ulaganja u osnovna sredstva banke (limit 40% sopstvenih sredstava banke)	44,04%
Izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tog akcionara (limit 10% sopstvenih sredstava)	30,07%
Zbir velikih izloženosti (limit 800% sopstvenih sredstava banke)	194,59%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom (limit 200% sopstvenih sredstava banke)	104,85%
Ukupna izloženost prema zaposlenom u Banci (limit 1% sopstvenih sredstava banke)	0,37%

Na dan 31. decembra 2013. godine Banka je prekršila propisani limit izloženosti prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u Banci, uključujući i izloženosti prema pravnim licima koja su pod kontrolom tog akcionara propisane Zakonom o bankama Crne gore (član 58, stav 5, tačka 5). Banka je na dan 31. decembar 2013. godine imala plasirana sredstva kod Invest banke Montenegro AD, Podgorica u iznosu od EUR 5.400 hiljada koja čine 30,07% sopstvenih sredstava.

Prema odredbama Odluke o minimalnim standardima za ulaganje banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva (Sl. CG br. 24/09 do 51/13) Banka iznos ulaganja u nepokretnosti koji prelazi 40% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke.

32. Događaji poslije datuma bilansa stanja

Centralna banka Ruske Federacije je 5. maja 2014. godine suspendovala licencu za rad povezanom pravnom licu Atlas Banci d.o.o. Moskva. Kako se navodi u Rješenju Centralne banke Ruske Federacije, broj OD-908 od 5. maja 2014. godine licenca se povlači zbog ponovljenog kršenja odredaba Saveznog Zakona o sprečavanju pranja novca (član 7, osim stava 3), a u skladu sa članom 19 i stavom 6 prvog dijela člana 20 Saveznog Zakona o bankama i bankarskoj djelatnosti i članom 74 Saveznog Zakona o Centralnoj banci Ruske Federacije. Rješenjem broj OD-909 od 5. maja 2014. godine Centralna banka Ruske Federacije je uvela privremenu upravu.

Atlas banka AD, Podgorica planira da započne arbitražni postupak u cilju rješavanja spora po ovom osnovu. Iznos učešća u kapitalu Atlas banke Podgorica kod Atlas Banke Moskva na dan 23. maj 2014. godine iznosi EUR 5.727 hiljada, dok iznos plasiranih depozita kod Atlas Banke Moskva iznosi EUR 10.400 hiljada. Finansijski iskazi na dan 31. decembra 2013. godine ne sadrže korekcije po ovom osnovu.